

MAKALE-İ ZİNDANCI MAHMUD KAPUDAN

FAHİR İZ

Çok zengin ve çeşitli olan eski Türk nesri mahsulleri arasında biyografya örneklerine nisbeten az rastlanır. Bunlardan her bakımdan ilgi çekici olan ikisi ilk önce yabancı şarkiyatçıların dikkatini çekmiş ve almancaya çevrilmiştir : Andreas Tietze, *Die Geschichte von Kerkermeister-Kapitän, ein türkischer Seerüberromane aus dem 17. Jahrhundert*, Acta Orientalia, XIX, 1942, 152-210 ve R. F. Kreutel und Otto Spies, *Osman Agha, der Gefangene der Giauren*, Graz-Wien 1962.

Türk tarihi için bu tercümelerin ortaya konması çok faydalı olmakla beraber, Türk dili ve edebiyatı araştırmaları için bu gibi eserlerin asıllarının olduğu gibi yayınlanması gereklidir.

Andreas Tietze'nin almancaya çevirdiği metnin aslı İstanbul'da Köprülü Kütüphanesinde, Köprülü Hâfız Ahmed Paşa'nın vakfettiği kitaplar arasındadır ve 214 numaralı yazma mecmuanın ikinci eseridir. 1 a - 70 a'daki ilk eser « *Makāle-i Tevārîh-i Ma'reke-i Kandiye, sene 1077* » başlığını taşımaktadır. Yaprak 70 a-107 b arasında olup yayınladığımız eserin tam adı « *Makāle-i zindancı Mahmud Kapudan berâ-yı feth ü zafer-keştî-i Maltîz-i la'în-i dûzah-mekîn* » dir ve müellifi, Kahire tâcirlerinden Elhac Abdurrahman'ın Yûsuf isimli kölesidir. Abdurrahman 1084/1673'de kölesi Yûsuf'u azad eder ve kendisine bir miktar sermâye verir. Ticaret maksadı ile İstanbula gitmek üzere İskenderiye'den hareket eden köle Yûsuf yolda başından geçenleri bütün tafsilatı ile ve çok sade bir dille yazıp efendisine gönderir (70 b).

Elde bulunan tek yazma, Köprülü Hâfız Ahmed Paşa Kandiye muhafızı olduğu sırada (1157-1159/1744-1746), onun emri ile Giritli Süleyman bin Halil tarafından istinsah edilmiştir (107 b). Müstensih Süleyman 1106/1694 yılında Kahire'de bulunurken tacir Elhac Abdurrahman'ın oğlu Elhac İbrahim ile tanıştığını ve köle Yûsuf'un eserini onun nüshasından istinsah ettiğini (70 b) anlatıyor. İstanbul'da çıkan « Kurun » gazetesinin Ekim 1938'de ilâve olarak verdiği Niyâzi Ahmed'in.

« Zindancı Kaptan » adlı tarihî romanı mübhem bir şekilde bu eserden mülhem olmakla birlikte, metinler arasında hiç bir ilgi yoktur.

Müstensihin klâsik bir medrese eğitiminden geçmemiş, az tahsilli bir kimse olduğu anlaşılıyor. Bir çok arapça ve farsça kelimelerin imlâsı yanlıştır.

a. Arapça ve farsça kelimelerin kurallara uymadığı haller :

70 a (ازاد) اذاد ; 70 a (حاصل) حاصل (لوله) والوله ; 71 b (عقبنده) عقبه بندہ ; 72 a (ابر) ابرو ; 74 a (ازین) اذن ; 74 a (وسطنده) وسطانده ; 77 a (قضا) قزا ; 77 a (نشرشر) تشاششر ; 78 b (بذل) بزل ; 78 b (کوزیده) کوزیده ; 79 a (جاسوس) چاسوس ; 79 a, 80 b (صلاح) صلاح , سیلاح ; 79 a (اسلوب) اوسلوب ; 79 a (تسلی) تسلی ; 85 b (شعادتلو) سمادتلو ; 85 b (دشمن) دشمن ; 81 a, 82 a (قتیل) قتل ; 85 b (تدارک) تداروک ; 86 a (ماوٹ) ملوس ; 86 b (جواب) جواب ; 87 a, 90 a (معقول) مقول ; 87 b (عاصی) عصى ; 88 a (بلامان) بلامان ; 89 b (برکاتیلہ) برہ کاتیلہ ; 90 b (نفیر) نفر ; 90 b (مردار) مندار ; 91 b, 97 a (اقلی) اقلی ; 93 b (ازدحام) ازدهام ; 94 b (عقللو) عاقلو ; 95 b (هدیہ) ہدایہ ; 96 a, 96 b, 102 b (دورین) دوربون ; 98 b (دلاور) دیلاور ; 97 a, 103 b (ممرکہ) محارکہ ; 98 b (کلمہ) کلیمہ ; 99 a (انبار) انبار ; 99 b, 104 a (کله) کولہ ; 100 a (فرصت) فرصندہ ; 100 b (صلہ) صیہہ ; 101 a, 101 b (مرمت) مرامت ; 101 b, 102 b (ضیافت) زیافت ; 102 b (صداسنی) سداسنی ; 102 b, 104 a (اشارت) ایشارت ; 106 b (ہجرت) حجرت ; 106 a (طمعاً) طماعاً .

b. Ses uyumuna aykırılıklar :

71 a (کتدجہ) کتدقچہ ; 73 a (اوردغندہ) اوردکنده ; 73 a (ایتدوکنده) ایتدوغندہ ; 74 a (دکشدرب) دکشتورپ ; 97 b (کسدیروب) کشتوروب .

c. Türkçe kelimelerin imlâsında tutarsızlık vardır :

83 a کمی ; 83 a کیمی ; 91 b توپ ; 91 b طوب ; 92 a قیلار ; 92 b قیلر ; 93 a کلیرلر ; 93 a کلورلر ; 99 b دوغری ; 99 b دوغرو ; 100 b (تونس) طونش , طونس

d. Bu tutarsızlık arapça ve farsça dışındaki yabancı kelimelerin imlâsında da görülür :

90 b قونسولوس ; 90 a قوکسولوز ; 91 a قونسولوز ; 76 b پلاکته ; 92 b پلاکنته .

e. 2. ci şahıs eki için ve *in* hali için ك yerine arasına ن kullanılmıştır :

85 a (امريڪا) امريڪه : 80 b (اورك) اورون ; 92 (دورمك دورمك قچون ! قلمه قچولرین .
تيايك) دورمن دورمن قچون ! قلمه قچولرین قچون ! ; 85 a (دوستكك) دوستنه ; 85 a (دوشمنكك) دوستمننه ; 85 a (فلاندرالن) فلاندرالك .

f. Metinde şedde ile gösterilen türkçe kelimeler de bulunmaktadır :

83 b يولادی

g. Farsça tamlamalarda iki yerde ی kullanılmıştır :

76 a (محل منبور) محلی منبور ; 104 b (نور اسلام) نوری اسلام

h. Bu metinde en ilgi çekici imlâ özelliği, kimi kelimelerin tarihî imlâyaya aykırı olarak, söylendiği gibi yazılmış olmasıdır. Türk dilinin ses bilgisi tarihi bakımından çok önemli olan bu örnekler düşündürücüdür :

70 b (يولجي) يولچو ; 72 b (كورديلر) كوردولر ; 73 a (اوردغنده) اوردكنده .
73 a (ايتدوكنده) ايتدوغنده ; 74 b (اوچي) اوچو ; 77 a (يوكو) يوكو ; 104 b (اولد يئني) اولدوغنى .

i. Bilindiği gibi türkçedeki denizcilik terimlerinin çoğu, yelken devrinde italyancadan, kimi de yunanca ve ispanyolcadan alınmıştır. Bu metinde rastlanan ve bir kısmı bu gün de kullanılan bu terimlerin başlıcaları şunlardır (bk. Henry ve Renée Kahane ve Andreas Tietze, *The Lingua Franca in the Levant*, Urbana 1958) :

72 b (İt. trinchetta) تيردكته ; (İt. poppa) پوپه ; (Yun. palamaris) پلامار ;
75 b (İt. felucca yolu ile) فلوقة ; (İt. corsaro) قورسان ; (İt. Ven. galion) قليون ;
76 a (İt. Ven. capitan) قيودان ; (İsp. palangueta) پلاكته ; (İt. Ven. volta) اولته ;
78 b (İt. Santabarbara) سانطه باربه ; (İt. Ven. camara) قرا ; (İt. coverta) كوورته ;
81 b (İt. boccia) بوجه ; (İt. Ven. candelizza) قندليجه ; (İt. Ven. maina) مايته ;
90 a (İt. fregata) فورقته ; (İt. Ven. butafogo) بوته فوغه ; (İt. olla bnnndo) آلاباندا ;
93 b (İt. tromba) طورونبه ; (İt. civadera) جوادوره ; (İt. Ven. foraroba) فوراروبا ;
102 a (İt. Ven. patrona) بطرونه ; (İt. convoglio) قونبويو ; 103 a

مقاله زندانچی محمود قبودان برای فتح و ظفر کشتیء مالطیز لعین دوزخ مکین

روایت اولنور که بیک سکسان درت تاریخنده قاهره مصر تجارتلرندن الحاج عبدالرحمن نام بر بازرگان یوسف نامنده بر کوله سنی مالندن ازاد ایدوب و کندوسنه بر مقدار سرمایه دخی و یروب چراغ ایلدی. مرقوم کوله یوسف دخی تجارتیه جانب اسلامبوله توجه و روانه اولوب کیمدرکن بر غرائب حاله گرفتار اولوب بعده سلامت بولدوغنده مرقوم کوله باشنه کلان سرانجامی بر تواریح ترقیم و تسوید ایدوب ائندیسنه ارسال و اعلام ایلدی. بو حقیر دخی یوز الی سنه سنده قاهره مصرده یولنوب خان خلیل ساکنلرندن الحاج ابراهیم نام بر بازرگان ایله قولشوب بو کورشوب انجق منبرور بازرگانک بر خوشجه کتابی اولغله، مناسبتله مرقومه سؤال ایلدیمکه: «بو معرفتی اسلامبولده می تحصیل ایلدک یوخسه مصرده می حاصل ایتدک؟» دیدوگنده مرقوم دخی جواب ایلدیکه: «مرحوم پدرمک (70 b) یوسف نامنده بر معرفتو کوله سی واردی. باشنه کلان سرانجامی کندو خطی ایله بر تواریح کتب ایدوب ارسال ایلش ایدی. بندخی مذکور تواریحندن مشق ایدوب الحمد لله تعالی بو قدرجه تحصیل ایلدم» دیوب بو مناسبتله بن حقیر دخی طالب اولوب صورتی کتیب و اخذ ایلدم. اشبودر که ذکر اولنور.

بم سعادتلو و مروتلو ائندیم سلطاتم حضرتلری! اکر احوال سرانجاملرندن سؤال یوریلور ایسه اولظرفدن توجه و عنایت ایدوب، سلامتله کلوب، اسکندریه یه داخل اولوب و اسکندریه دن دخی الی الی بش نفر قدر مسلمان یولچولر ایله بر خرانسز شیطیه سنه سوار اولوب راهی و بادبان کشای عنایت ایدوب اول کون موافق ایمیه قولانوب کیمدرکن اخشامه قریب هوا ساکنایوب لیانلیدی. و هوا یوزینی

جانب اربعه سندن ابرر¹ قپلايوب عظيم ظلمت چو كدى . ظاهرده معلوم اولديكه فورتونه علامي ملاحظه اولمغله سفينه ده موجود اولان يولجولر و كرك قپوداني بالمله من (71 a) خوفزدن المدار اولوپ هر كس دركاه حقدين سلامتاق نيازنده اولوپ زيرا موسم هان كون دوئم سنه اون كون قالمش ايدى . حسابده قره فونجولوز كونلر ينه بر قچ كون وار ايدى . اولاجلندن عظيم خوفه دوشوپ المدار اولدق . نتيجه كلام كيجه دردنجي ساعتده جانب شرفيدن بر عظيم فورتونه ظهور ايلدى . كتدقچه شدتلندي ، كتدقچه سردلندي . غيري دريانك قوملري داغلكي قباردى ، و يغمور و بوره بيقياس ظهور ايدوپ قپودانمز كورديكه قوملر ايقريدن كلوپ سفينه هولا ، بالضروري پوچلايوب قومي ايكنه جكي الدى . بو اسلوب اوزره الله الله ديوب كيدركن ايرتسى كون قوشلق وقتنده حكمت باري تعالى هوا باتويه واروب كتدقچه شدتلندي ، كتدقچه سردلندي . ايله نمازي وقتنه دكين بر عظيم فورتونه اولديكه اولكي فورتونه دن مشتمد اولدى . ايله اولسه ينه پوچلاديق ، اوكنه دوشوق . نتيجه كلام مزبور فورتونه ايكندى وقتنه دكين بر مرتبه شدتلنديكه وصفى ممكن دكلدر . سفينه نك ايكي جانبندن داغلكي قوملر كيه (71 b) كيرمكه بشلدى . اخشام نمازي وقتنده عظيم يغمورلر و برق و بورا واقع اولوپ و بجزيرلر مز سوقدن و يغمور و دولودن و بونجه شدتلو روزكاردن اللرى طومنز اولدى . و انبار اغزنى ، ايچينه دكين كيردوكندن ، محكم قپانديلر . و انبار ايچنده يولجولر بربرى اوزرينه يووارلنوب و فرياد فغان ايدوپ هر برى بر دورلو نيازيله اغليوب بو حال اوزره يووارلنوب كيدركن حكمت باري تعالى سفينه يه بر يلدرم دوشوپ اورته ديره كي سرنيله پاره پاره لدى . و بحرى كفره لردن برينى و قراسنده اولان يولجي مسلمانلردن دخى برينى احراق و هلاك ايلدى . آنجق لطف حقيه انباره اصابت ايلدى . ايله اولسه كمى ايچنده بر ولوله قويديكه تعبيرى امكان دكلدر . بو ائشاده دريانك قوملري داغلكي قباروپ و كمينك ايچينه بر قوم هولايوب كوورته اوزرندن بر قچ صو وارللى و دخى بعضى موجود بولنان هر نه ايسه آلوپ كتوردى . و عقبنده بر قوم دخى كلوپ قبيچ طرفندن بيراك كوندرى اوستندن هولايوب (72 a)

¹ Yazmada ابرول

قیچ اوزرندن بر یولجو مسلمانی و هم شیطیهنک یازیحی سنی کتوروپ و بوندن
غیری پوصوله صندوقی دخی یرندن قوپروپ کتوردی. مکر کمینک غیری پوصوله سی
یوغیمش. بو ائنده قپودانک عقلی پریشان اولدی. زیرا پوصوله سفینهنک کوزیدر.
ایله اولسه بر کوزسز کور اته بنمش کبی اولدیلر. خصوصاً کیچه قرا کولق،
کوز کوزی کورمن، باران دخی سیجیم کبی یغار، زدییه کتدکارین بلمزله، الله الله
دیوب فریاد و فغانیه کیدرلر. نتیجه کلام، حیاتدن قطع امید ایدوب قورو دیرک
اوکنه دوشدیلر. همان توکلای کیدرلر ایکن تخمیناً کیجهنک دردنجی ساعتده بر
شمشق چاقوب اول وقتده شمشغک شوقیه اوکلرنده بر قرالتی کوردیلر. قپودان
بو قرالتیه «قرادر» دیدی. سائری «ابردر» دیدی. ولکن بر مرتبه ظلمت
واردر که وصفی ممکن دلددر. هله نحال ایسه لطف و عنایت حقه عقبنده بر
شمشک دخی واقع اولوب قرا و قیلر اولدوغی عیان اولدی. غیری مزاد اولندیکه
واروپ تیمورلیلر. انجق کمینک اورته دیره کی (72b) اولدوغندن یالکز تیره کنته
یالکینیه واریلسی مشکل اولغله ینه دکیزه کیدوب صباح اولدقده کوز کوررکن
وارمنی معقول کوردیلر. ایله اولسه ینه دکیزه بوجالادیلر. مکر که مزبور یرده
صولرک بو فورتونه ایله اقدیلری چوق اولورلیمش، قپودانک بوندن خبری یوغیدی.
قپودان مسفور قرا کولقدده کمی دکیزه کیدر قیاس ایدرکن انی کوردولر که کمی
قره کولقدده صولرک اقدیسه واروپ جزیرهنک بورنی اردینه دولاشمش و قیلر
یقلاشمش. غیری بالضروری ایکی تیمور اتوپ و اوکوز بونوزی تعبیر اولنور بو
اسلوب اوزره یاندیلر. ولکن یاندقیری یرده قوم کسمدی. کمی ایکی طرفنه چالقنوب
باش اورر و کاد اولور که کمینک ایچینه قوم کیرر. هله بو حال اوزره الله الله دیوب
چونکه صباح اولدی، غیری کوردیلر که بر ایصنر¹ جزیره در، بلدیلر. انجق الدن نه
کلور؟ چونکه یکرمی درت ساعت اولدی، فورتونه تسکین اولدی. بلکه اولندن
زیاده اولدی. و کمینک اورته دیره کی اولدوغندن ماعدا قوملر قباروب سفینه باش
(73a) اوردکنده کمیءاشدن قیچه چالقار. بو سببله صندالی دکیزه ایندرمک ممکن
اولدیکم واروپ بر قولتق باغلیه. نتیجه کلام بو حال اوزره چالقنوب یاندیلر. چونکی

¹ Yazmada

اخشام اولدی، يتسو وقتی یقلاشدی، العظمة الله فورتونه اولکینن زیاده شدت و ترقی بولوب غیرى ینه باران و برق و بورا بر مرتبه یغار که کویا دستینن دوکلور کبی. الله صداسیه درکاه حقدن نجات نیازنده ایکن پلامارک بری قویدی. غیرى قپودانک عقلی کیدوپ بلدیکه کمیدن خیر یوقدر. قپودان مسفور انبار اغزینه کلوپ: «یولجولر! غافل اولمیه سز، باش پلامارمن قویدی، بر پلامار اوستنده قالدیق، ایشمنز فغان. انجق غافل مباح. بلکه قرایه انارسه» دیو بر نعره ایتدوغنده یولجولرک دخی عقلاری پریشان اولوپ هر برى نفسه نفسی فهواسنجه بعضاری صوینوب و بعضاری دخی اغلیوپ فریاد ایدر. کینک ایچنده دردمند یولجولر غیرى درکاه حقه یوز توتوپ «یارب! بزم دستکیرمن اول!» دیو نیاز ایدرکن کیچه نک بشنجی ساعتنده بر بیوک قوم واقع اولوپ (73 b) کی باش اوردوغی کبی پلامار ثانسی دخی قطع اولوپ سفینه مزبور کولدر کولدر قیلری یولوب پاره پارلندی. الله الله نداسیه قریه دوشدیلر. بو ائنده برقی بوغلوب و بر قچنک دخی الی ایانجی قریلوب و کمی دخی مجروح و زخمدار اولدیلر. اکثری عربان و اصلاق و صوق و قراکولق، کوز کوزی کورمن، بر مشکل و دشوار حال اولدیکی زار زاری فریاد و فغانلری عموقه چقدی. امدی ایله اولسه بحری کفره لرندن بر کفره جزیره مزبوره بر وقتده کلش اولدوغندن فهم ایدوپ جواب ایلدیکه: «بن بو جزیره بیلوب اکدم. شو اراده یقین یرده بر غار بیلورم. کلک واروب غار مزبوری بولوب صیغینالم» دیجه هرکس کفره مسفورک دامنن طوتوپ قراکولقده بر برینه دایه نرق واروب غاری بولوب ایچنه کیردیلر. ولکن غار ایچنده اودون بولدیلر. اما هیج برنده چاقق بولمادیکه اتش پیدا ایدلر. بو ائنده ایچلرندە معاً یولجو بر درویش وار ایدی. مرقوم درویش قره کولقده ال یوردامیه بر پارچه قوروچه اودون پیدا ایدوپ (74 a) مذکور اهدونی وسطنده ایکی پاره ایدوب و بر برینه سورتە سورتە اتش پیدا ایلدی. و بعده غارک بر کوشه سنندن بر مقدار قروچه تراب دخی پیدا ایدوپ و مذکور ترابی دخی بول ایله تخمیر ایلیوپ مجروح اولنلرک جرحلرینی مذکور بول ایله یاپدوغی چامور ایله صاردی. مزبور چامور جرحلرک قانن طوتوب و هم اغزیسین تسکین ایلدی. بو خود مشهور بر عملدر. مثلاً یارا اوزرینه اورسلر و اخشامده و صباحده دکشتوروپ تازەسن اورسلر یاره

خوش ایدر. غفلت اولغیه. ازین جانب اول کیچه صباحه دکین غار ایچنده بر مقدار استراحت اولدیلر. حق سبحانه و تعالی حضرتلرینک لطف [و] کرمین کورکه قوللرینه بر قضا واقع اولدوغنده هلاک اولماملری ایچون صاحب چقدوغندن غیوب رحمتندن بر لطف اظهار ایدوپ قوللرینی حفظ و ستر ایدر. مثال بونک کچی که اکر ذمی مسفور ایله دردمند درویش ایچلرنده بولنسه ایدی مزبوران اول کیچه طشره اچقده قالبو بالجهسی برق و باراندن و سرد و یارادن صباحه دکین دوکوپ (74 b) تلف نفس املری مقرر ایدی. ازین جانب چون صباح اولدی، غاردن طشره چقوپ کوردیلر که سفینهک هر بر پارهسی بر طرفه دوشمش. و جزیرهک بر یوکسک یرینه چقوپ. جانب اطرافنه نظر ایدوپ بر خالی جزیره که دریانک وسطنده واقع اولمش. قطعاً قیلر کورنمز. مسافه بعیده اولغله دردمندلر آج و عریان، ذلیل و سرکردان قالدیلر. غیرى همان دعایه مشغول اولوپ لطف و عنایت یزدانیه منتظر اولدیلر. و مزبور قورتونه دخی هنوز تسکین اولمیوپ و مابینلرنده یوقلمه ایتدیلر. اللی بش نفر مسلمان یولجولرندن اون ایکی نفری هلاک و یدی نفری دخی مجروح اولوپ و اون سکز رأس کفره لردن طقوزی مرد اولوپ و اوچو دخی مجروح اولدیلر. ایله اولسه مزبورک جملهسی بر ارایه جمع اولوپ مشاوره ایلدیلر که جزیره مزبورده بولنان چالی و اودون و یالی کنارلرندن یونقه هر نه اولور ایسه بر مناسب طاغ دپه سنده یغوپ حاضر اولنه که اکر دریاده یلکن کورسه ایش ایدوپ بر دمان کوسترله که محضی (75 a) اشارت اولوپ کلوپ مرقوملری جزیره دن اخذ ایلیه و او اکر قورسان دخی اولور ایسه قضایه رضا جزیره ده اچقلارندن هلاک اولدن اسیر اولسنه راضی اولدیلر، جان عزیز اولغله ارتکاب ایدندیلر. هله جمهور ایله اوشوندی ایلیمو چالی و یونقه هر نه ایسه جمع ایدوپ بر دپه اوزرنده بر عظیم یغین یغدیلر. بوندنصکره هر بری بر طرفه پریشان اولوپ بولدقلری اوتلق و بوجک و دکیز کنارندن انکیچ و یادالان هر نه ایسه بولدقچه اکل ایدرلر ایدی و طاش قیالرده بعض چیقور ییرلرده یغمور صولرینک ایرکندیلرندن ایچوپ و اخشام اولنجه غار مزبوره جمع اولوپ و ایشلر پیدا ایدوب صباحه دکین اغلیو اغلیو جناب رب العالمین حضرتنه دعایه مشغول اولورلر ایدی. منوال مشروح اوزره بش کون و بش کیچه مرورندنصکره التتجی کون علی الصباح

روزگار اوستندان کاور انکنده بر یلکن کوردیلر. مزبور یلکن پویه کلدوکندت. شیهه کبی کوستروپ قوملر دخی جمع ایلدقلری حشبه اتس ایلدیلر. ایله اولسه یاش جالی اولغله بر عظیم (75 b) دومان واقع اولدیکه معظم سیاه ازلر کبی عیوقه سر چکدی. سفینه مزبور دخی انکنده دومان مذکوری کورنجه ملاحظه ایله اکلدیکه بو جزیرهده کمی هلاک اولوپ و بو دومان کسندولرینه اشارت اولدوغین. فهم ایدوپ درعقب بوجالیوب ارضولدی. قچانکم بر مقدار کلوپ یقلاشدی، غیرى سفینه مزبور قالیون اولدینی عیان اولدی. انجق دوستمدر، دشمنمدر تا معلوم. ایله اولسه مزبورلر دریا جوارنده بر دپه اوزرنده جمع اولوپ و کفره لر دخی فلقاريله دخی ایروجه برونه واردیلر که کلان سفینه مسفورلرک افرنجه اولدقلین. کوروپ بلسون دیمکدر. نتیجه کلام قالیون کلوپ مقدا شکست اولان شیطیه نک، یرنده تیمورلدی و قطعا براق کوسترمدی. ولکن بزم قلیلمیز قورسان ایدوکنه. شهادت ایلدی. ازیں جانب چونکه قالیون تیمورلدی، فلوقه سنه ایکی رأس کافر ایله طشره کوندردی. مسفور کفره لر کلدکده بزم قپودان ایله بر مقدار مکالمه دنصکره قپودان لعین یا تمزه کلوب (76 a) جواب ایلدیکه: «الم چکمکز. بو کلان سفینه فرانسز قالیونیدر، اسکندرونه یولجیدر. واریم، قپودانیه کورشوپ سویلشه یم. سزی بر سلامت یقاسنه چیقارمنه رجا ایدیم» دیو بزله جواب ایدنجه بز دخی جواب ایلدیکه: «قپودان! ایلاک ضایع اولز، بزم کیفیت احوالز شمدیکنی حالده سکا معلومدر. الیزدن بر نسه کلز. بق کورده بزى بو کردابدن چیقارمنه سعی ایله» دیو جواب ویردک. مسفور قپودان بیدینک بزه جوابی ساخته اولدوغین. دخی فهم ایلاک. لکن قضایه رضا، یچه ایدلم؟ هله قپودان ملاعین فلوقیه کیروپ قالیونه کتدی. بر مقدار تاخیردنصکره کلوب بزه جواب ایلدیکه: «سیزی قبرس، جزیره سنه چقارمق شرطيله درتیوز غروشه قول ایدوپ و آقچه کفیل اولدم»، دیدی. یعنی کافر بزى الدادی قیاس ایدر. حال بو بزه بزم قالیون مسفورک قورسان ایدوکن فهم ایلاک. الدن نه کاور؟ بزم بر وجهله جنکه اقتدارمنه یوقدر. علی الخصوص قالیون بزى اخذ آمیوپ روانه اولسه اقتضا ایدر که جمله من محلی. مزبورده (76 b) اچلمزدن هلاک اولهوز. ایله اولسه قضایه رضا دیوپ فلوقیه و سنداله دولوپ قالیونه واردوغمزدده کور [د] قکه قالیون مسفور دونتق کمیدر.

هله یزی اوتوردوپ و بر مقدار قورتلو پکسمات و قوقش توزلو بالیق کتورپ اوکیمزده قویدیلر. هر نه ایسه یقین بر هفته اولدیکه آتمک یمدک. قارمز آچ اولمغه بلغراد یقلاویسی کبی طتی یطلی یدک. بزلی بیرکن کافرلر اشاعی انبارده تیمور و زنجیر حاضرلادقلرینی استماع ایدوب درونمزده عظیم الم مستولی اولدی. نتیجه کلام ییدکدنصکره کافرلر بزه جواب ایلدیلر که: «قلقک! اشاعی انباره اینک! بونده قلابالیق ایدرسز» دیوپ بزی اشاعی انباره ایندریلر. انحق مجروح اولنریمز یطوب انبارنده الیقوب باقیلریمز قرق ایکی نفر جمله مز یتموره اوروپ دیب انبارنده قراقلق¹ بیرده حبس ایدوب، بزدن مقدم مکر اون اسیر دخی وار ایتمش جمله مز اللی ایکی نفر اسیرلر، آلتلریمزده کله و پلاکتته و خلاط² بر بریمزک اوستنه صقلاشوب و اورته مزده بر اغزی اچق وارل قویدیلر که (77 a) قضای حاجت اقتضا ایلدقچه تشرشر اولنه. نتیجه کلام بر عظیم درده کرفتار اولدقکه حق سبحانه و تعالی حضرتلری کورمز قضا و قدرندن قوللری ستر و حفظ ایلنه. بوندن صکره قالیون مسفور شکست اولان شیطیه نک تیمورلری اخراج و اخذ ایدوب بعده حرکت ایدوب روانه اولدی. ازین جانب بش التی کون مرورندنصکره مسفور قالیون قبرس صولرنده بر بیوجک قائق راست کتوروپ و طوتوب اسیر ایلدی. انحق مزبور قائقده مسلمان یوغیدی. رئیس، بحریلری یدی نفر ذمی کفر دلری اولوپ و قائقک یوکی دخی قبا شیلر اولوپ خام دری و سیرکه و پیانچی و پننه کبی شیلر. نتیجه اول کیجه مزبور قائق رئیس قورسان قپوداننه جواب ایلدیکه: «اکر نخی و یوکو ایله قائقمی آزاد ایدرسک سکا بر شکار قپدورائمی یکر می اوتوز بیک غروش بها دکسون» نتیجه قپودان مسفور دخی رئیس مزبوره جواب ایلدیکه: «اکر سن بکا بو مقوله شکار الیررسک سنی قائقکه آزاد ایلدقندنصکره سکا دخی ایکیموز التون بخشیش ویره م. انحق خیر ویردوکک (77 b) شکاری نقل ایله، کوردم عقله یقین اولور می؟» دیو جواب ایلدیکه رئیس مزبور جواب ایلدیکه: «حالیما قبرس جزیره سننده دکیزه بر ساعت مقداری قریب بر کوی واردر که بنم اصله مزبور کویدن اولوپ و کوی مذکورده ساکن بر مالدار مستغنی مسلمان واردر که حالا مرقوم مسلمان

1 قرالتی : Yazmada

2 هلات : Yazmada

«اوغولارینی سنت اتمک ایچون عظیم دکونه مباشرت ایلیوپ و شهردن اون بش
یکرمی قدر اعیان و مالدار اغالری دخی دوکونه دعوت ایلشدر. و بو آیوک اون
بشند مزبور اغالر دوکونه کلمک اوزره وعد اولمشدر. مرقوم دوکون صاحبی
بیم کسندو اغامدر. تحقیق اولق اوزره خبرم وارد. اکر خلاف اولورسه بی
قتل ایلیه» دیو جواب ایدیجه مسفور قورسان قپودانی احوال مزبوری بر کرکی
کبی مشاورت و تدبیر ایدوب بو باده قول اولندیکه قائق رئیس طشریه بر چاسوس
کندو آدملرندن کوندورپ مسفور چاسوس واروب کوی جوارنده اولان داغ دپهسندن
کوزدوپ، خبر ویریلان اغالر شهردن کویه کلدکارنده فلان محلدن (78a) قلیونه
ایکی اتش کوستوره. مثلا مزبور تعیین ایلدکاری دپه دن هم کوی کورینور و هم
دریا کورینور. و رئیس مسفورک قولنه کوره شهردن دعوتلی اولنلرک کلسنه اوچ درت
کون انجق وارد. نتیجه کلام مسفور کافرلر احوال مزبوری ملاحظه ایدوب و اول
کون اخشامدنصکره یناشوب چاسوس مسفوری طشره چقاروب بعد قلیون قائق
یدکنه آلوب دیکزه کاه قیلره اولته ایلیکه بشادی. بو اثاده قالیون مسفورک زندانچیسی
بر دلاور کفره اولوب مکر زندانچی مزبور بر ایکی سنه دن برو قپودانه غرضلی
اولوب فرصتی کوزدیر ایتمس. چونکه بو دفعه قورسان قپودانی طشره جیقوب کوی
بصقینه کیده جکین دویجه فرصت غنیمتدر دیو بر مناسب وقتیه زندانه اینوب و
اسیرلری جمع ایدوب جواب ایلدیکه: «ای دردمند بیچاره لر! سیزه بر مژده خبرم
وارد. اکر بکا متابعت ایدرسکز و حق تعالی حضرتلری عنایت ایدرسه اسیرلقدن
خلاص اولدوغکز دن ماعدا بلکه سرمایه صاحبی دخی اولورسز. اکر نیوزدن
اولاجنگزی (78b) سؤال ایدرسکز، معلومکز اولسونکه ایکی اوچ سنه دن برو بیم
بو قپودانه بر خصص ایچون غرضم وارد و دائماً فرصتی کوزلر ایدم. شمدی
قپودان بر ذمی قائق رئیسله اتفاق ایدوب بر کوی بصقینه کتمک اوزره نیت
ایدوب و حالا طشره بر چاسوس تعیین ایلیوب شمدی بونلر مزبور چاسوسک
اتشیه بر بشارت کوستره سنه منتظرلردر. قیچانکم چاسوس اشارت ایدیجه قپودان
دخی سفینه ده موجود اولان لوندلرک کزیده جنکاور اولنلرینی معاً آلوب طشریه
کیدر و مطلق یرینه بی وکیل نصب ایدر. و سفینه ده انجق قرق اللی مقداری

کفره قلوب و مزبورلردن دخی اون رأس کفره بزه تابعدر . ایله اولسه قپودان . طشرهیه کیدنجه حالا بر فچو شرابم واردر . بنده همان مذکور شرابی کیده قلان . کفره لره بذل ایلیوب انلر دخی باد هوا شراب بولنجه منست لایعقل اولنجه قدر نوش ایدوپ یاتورلر . تمام وقتی اولنجه بندخی کلوپ سزی تیمورلردن چیقاروپ بعده . سانطه باریده و طوپ انبارنده حاضر بولنان سلاح پوصاد هر نه ایسه (79 a) سلاحنوب . سرخوش کافرلی یاندقیری بیرده اوراور ایدهرز . ان شاء الله تعالی عون حقیله بز بو کئی¹ اسان وجه اوزره فتح ایدهرز . الحمد لله تعالی سیزلر یگون اللی اوج نفر . مسلمانلر اولوپ و اون بر نفر بز دخی اولدوغمزده آلتمش درت کشی اولورز . عنایت حق ایله آسان وجه اوزره فتح ایدهرز . ولکن شول شرطیله که سفینه طوپلری و جبهه خانه سیله بم اولسون ، قصور ایچنده اولان مال غنیمت مابینمزده حصه ایدهرز دیو . نتیجه کلام زندانچی مزبور اسیرلیله بر کرکی کئی مشاوره ایدوپ قول [و] قرار ایلدیلر . بعده زندانچی چقوپ کتدی . غیری بوندن بویله دردمند . اسیرلر سوینوپ دعایه قائم اولدیلر و قلبلری کوم کوم دتروپ و هر بری کونا کون . دوشلر کورپ مابینلرنده تعبیر ایدوپ تسلی اولورلر ایدی . ازین جانب چونکی قالیون . بو اسلوب اوزره دولاشوپ کوندلرلرده دکیزه کیدر اخشام اولنجه قیلره اینوپ . چاسوسک اشارته منتظر اولورلر ایدی . بش کون مقداری اولته ایلیوب آلتنجی . کیچه یتسو وقتنده (79 b) چاسوس مسفور ایکی اتش یقوپ اشارت ایدنجه قپودان مسفور درعقب قالیونده موجود بولنان لوندلرندن یوز قرق قدر لوند سچوپ بعده زندانچی² یرینه وکیل نصب ایلیوب بعده اسیر ایلدیلر بیوک قانغه و صندال و فلو قهیه دولوپ . کتدیله . اصلندن قالیون مزبورک یکریمی درت عدد طوپلری و ایکیوز اون نفر عسکر منحوسی وار اولوپ ایله اولسه سفینه ده یتش کافر قالدی . چونکه قپودانلری . جمهور منحوسیله کدنج³ زندانچی بر بهانه ایله اشاغی انباره اینوپ اسیرلره مژده . ایله خبر ویردی . بعده کلوپ ذکر اولنان بر فچو شرابی اچوپ کویا اظهار سرور طریقله قلان کفره لره خمیری بذل ایلیوب و قالیونه عادتاً لازم کلان قراؤلچولری .

1 کئی : Yazmada

2 بولان : Yazmada

3 کدنج : Yazmada

کندوسنه متابعت ایدن کافرلردن تعیین ایلوپ تمام کفره مسفورلر دخی باد هوا شرابی بولنجه اول مرتبه نوش ایلدیلر که جمله سی مست و مدهوش اولوپ یقیلوی یاندیلر. زندانچی دخی وقتی اولنجه اشانچی اینوپ زندان و تیموردن اسیرلری اطلاق (80 a) ایدوپ و بعده مزبورلره نظام و یروپ تنبیه ایلدیکه: «شمدی طوپچی باشی و دو منچی و یلکنچی و باش رئیس مسفورلر قمراده یاتورلر. بن کندم اون بش ادم ایله قرایه کیدرم» دیوپ کندو ایله قرایه کیده چک اون بش ادمی باشقه آردی و مزبورلره محکم تنبیه ایلدیکه: «صاقنوپ بو ذکر اولنان درت نفر که بری طوپچی باشی و بری دخی دو منچی باشی و بری دخی یلکنچی و بری باش رئیس اورمیه سز. جهد ایده سز که صاغ طوتوپ بند ایده وز و بونلردن ماعدالرینه قطعاً دوراندرمیوپ قتلنه سعی ایده سز» دیو تنبیه ایلدی. بوندنصکره اوچ نفر دلورلردن ایروپ انلره دخی تربیه [و] تنبیه ایلدیکه: «جه خانه اغزینی محکم محافظه ایدوپ صاقنوپ کسه جه خانه اغزینه اوغرا تمیه سز. احتمالدرکه سرخوش کافرک بری کلوپ جه خانه اتش ایده» دیوپ بعده اون آدم دخی قیچ اوستنده اولان کافرلره تعیین ایلویب باقیلرینی دخی کورته و باش طرفنده اولان کفرلره تعیین ایدوپ و کندو طرفنده اولان اون رأس (80 b) کافرلر که قراوله تعیین اولمشلر ایدی. مزبورلرک باشلرینه برر علامت صاروپ و «صاقنوپ مسفورلری اورمیه سز» دیو تنبیه ایدوپ منوال مشروح اوزره بر کرکی کبی نظام و یردکدنصکره غیری یوقاری طوپ انبارینه چیقلوپ سنطه بارباشنده و کرک طوپ انبارنده موجود بولنان سلاحلردن قلیچ، توفنک، میچ و حربه¹ هر نه ایسه سلاحنوپ حاضر اولدیلر. و زندانچی تنبیه ایلدیکه: «بن سیزه خبر و یرمدقچه صاقنوپ حرکت اتمیه سز» دیو خبر و یردی. بعده: «یا مفتوح الابواب! افتح التأخیرالباب!» دیوپ غیری جمهور ایله یوقاری چقدیلر. تامکه زندانچی معاً اولان دلورلر ایله قرایه کیروپ و باقیلری یرلو یرلرینه وارپ حاضر مهیا اولدقدنصکره زندانچی «اوزوک» دیو بر نعره قهرمانی دم ایدنجه غیری اوراؤر اولدی. کافرلر دخی سرخوش یاتدقلری یردن حرکت اتمیه مجاللری یوغیدی. الحق بر قچ نفر کافرلر جنکاور ملعون اولدقلردن غیرت جاهلیه ایله

¹ چاربه: Yazmada

حرکت ایلدیلر. و قیاس ائدیلهر که قالیون طشره دن بصقین اولدی قیاسیه کھی طوپلری (81 a) اتش اتمکه فتیل آرر و کھی دخی دکیزه طوغری قورشون اتر. کمینک ایچنده بر مرتبه انا بابا کونی و بر مرتبه ولوله ارام (!) قوپدیکه بر وجهه وصفی ممکن دکلدر. حتی ایکی دفعه کافرلر جبهه خانه اتش اتمک ایچون النده قتیل ایله واردیلر. اکثر زندانچی تدبیر ایدوب جبهه خانه اغزینه ادم تعیین اتمش اولیدی احواللری دشوار اولور اییدی. و بو ائشاده زندانچی قمراده اولان درت نفر کافرلری طوتوب و بند ایدوب و باقیلرینی دخی قتل ایلیوب قمره فتح ایلدن انصکره طشره چقوب کوردیکه مسلمان اسیرلردن یالکز صواش ایدر درت نفر وار. باقیلری شاشوب قالمشدر. درت نفرک بری مزبور کوله یوسف و بری بیرقدار قره ولی و بری دخی زبون موسی و بری دردمند درویش عمر. چونکه زندانچی کوردیکه کھی دخی هنوز فتح اولامش، همان زندانچی بر اوزونجه طومز ایانچی دیدکلری تیموری قاپوب زنده اولوب صواش ایدن کافرلری «مان کله لرندن ضرب شدید ایله ضرب ایدرک و باقیلرینه دخی غیرت و یروپ «اوروک!» دهرک الحمد لله تعالی قالیونی فتح ایلدیلر (81 b) بر بحق ساعت جنک ایدوب عون حقیله تسخیر اولندی. و بوندانصکره هلاک [اولان] کافرلرک لاشه لریتی دکیزه دفع ایدوب بعده زندانچی جواب ایلدیکه: «ای قرداشلر! الحمد لله تعالی لطف [و] عنایت حقیله کھیء فتح و تسخیر ایلدک. انحق بوندانصکره¹ طشره دن کلجک کافرلره دخی جواب ویرموز. روزکار قولایندن اولسه قالقوب بر طرفه کیدردک. ولکن هوا غایت لیمانقدر، قالقنمسی ممکن دکلدر. و انحق طشره دن کلجک کفرلر جنسکاور کافرلردر و بونجه زماندن برو قزاندقلری کھی ایچنده در. احتمالدر که کوز قراردوب کیمه هولایه لر. کوزکزی غایت اچق طوته سز، بر کرکی کھی دلاورانه حرکت ایدسز» دیوب بعده مسفور طوتوب بند ایلدوکی کافرلری قمرادن چقاروب و تیموره اوروب زندانه قویدی. اندانصکره طوپلری محکم دولدورپ و سائر الات حریدن خومباره و بوجه و حربه هر نه ایسه حاضرلیوب و صاحبه طوپلرینی دخی دولدورپ و مرد اولان کافرلرک سلاحلریله کندولری دخی بر کرکی کھی سلاحتاوب² تمام (82 a) حاضر امده اولنجه، غیری

¹ Yazmada : بوندانصکره

² Yazmada : حلاخلوب

شافعی وقتی اولئس ایدی، کوردیلرکه طشره کیدن کافرلر توفنک اتارق کاپورلر . ایله اولسه معلوم اولدیکه طشره ددن کلان مشرکلر انهزام ایله کلوب زندانچی واروب. قراده قبودانک صندوغندن یوقلادی، تونس سنجاغی بولوب حاضر ایلدی . اقتضا حسدیه بلکه لازم اوله . مزبور زندانچی مدبر و غایت یرار و بهادر یکت ایدی . نتیجه کلام طشره یه کیدن کافرلرک صکره دن النان خبرلری بودرکه قریه مزبوره جمعیت ایدن اهل دعوت مسلمانلر بشیوزدن متجاوز وار اعشار . و غافل اولیوب. قراؤلجولاری اولقله کفره بیدینک یناشوب طشره چقدقلرینی قراؤلجولاری کوروب خبر ورنجه مرقوملر دخی سلاحنوب حاضر مهیا بولندیلر . کقره ضلال دخی دویولقلرینی فهم ایدنجه کیرویه³ فرار ایلوب عسکر اسلام دخی اردلرینه دوشوب جنک ایدرک قاچوب و کلوب بیوک قانغه و صندال ایله فلوقیه دولوب سلامت بولدی قیاسیله الاوانطه ایدرک قالیونه طوغری کاپورلر . (82 b) هیچ باشلرینه کلجکندن خبرلری یوقدر و قالیوندن دکنز کنارینه وارنجه تخمیناً اوچ میلدن زیاده واردر . امدی چونکه مزبورون⁴ بو اسلوب اوزره ارضولایو کاپورلر، قالیونده اولنلر دخی اللرنده فتیللر حاضر اولوب تمام محل یرینه کلنجه «یا فتاح!» دیوب بر فتیلدن بونلره شویله بر اتس اوردولارکه درحال بیوک قانق غرق اولوب و فلوقه دخی سقطنوب ولیکن صندالی غرق اولمادی و کفارک اکثریا جنکاور کفره لری صندالندم اولقله صندال کوز قراردوب باش طرفندن قالیونه هولایوب اوتوز قدر کفره بیدینلر قالیونه کیدیلر . چونکه فلوقه سی صندالک قلیونه چاتوب دوکلدیغی کورنجه کندوسی دخی غیرت جاهلیه ایدوب بر طرفندن اول دخی هولامغه مراد ایدنجه بیراقدار قره ولی قیچ اوستندن فلوقیه بر بیوک بوچه اتدی و عقبنده بر غازی دخی ایچینه بر صاحبه طوینی اتس ایلدی . فلوقه ایچنده اولان کافرلر همان یانوب کوتوک کبی اولدیلر و بو ائنده صندالدن (83 a) هولایان اوتوز مقداری کفره لره زندانچی اوتوز قدر توفنکلی ایله حاضر بولمغله اوتوز توفنکی اوزلرینه بردن اتس ایلدیلر . نصفی قدری کمی هلاک اولدی و کیمی دخی مجروح اولوب باقیلرینه قلیچ اوشوندی.

³ Yazmada : کیرویه

⁴ Yazmada : مزبورک

ایلدیلر. دوکوشه دوکوشه¹ عون حقیله انلری دخی بالجهلہسین هلاک ایدوپ بعدہ شنک² ایدوپ تونس سنجاغنی کشاد ایلدیلر. بو اثناده قالیون قپودانی بیوک قاقده بولمغله بر قچ کفره لر ایله قاقک لاشهسنه بنوپ، بر کوچک جزیره وار ایدی، وارپ جزیره مزبورہ چقمش لر. و دخی طشرده اولان اسلام عسکری بو احوالی کورنجه حیران اولدیلر. زیرا اصلنی بلمدکارندن تعجباً سیر [و] تماش ایدوپ بعدہ زندانجی قپودان صندالی دونادوپ قیلرہ کوندردیکه واروپ صوآلپ و هم بو غزنانک اصلنی اهل اسلامه تعریف ایدوپ و دونوشنده کلپ جزیره اوستندن قپودانی اخذ ایدوپ کتوره لر دیو کوندردی. ایله اولسه چونکه صندال واروپ بو عزای عجمیه³ امت محمدہ انها ایلدی، امت محمد قرنداشار (83 b) مسرور اولوپ و شکرانہ لیق ایچون بر یایلم توفیک اتوپ اظهار سرور اتدیلر. بعدہ صندال وارپ جزیره صغیردن قپودانی اخذ ایدوپ قالیونہ ایصال ایلدی، زندانجی قپودان درسات قدیم قپودانی تیمور اوروپ بند زندان ایلدی. بر قچ کفره لر اوزہرک طشرہ قریه چقدیلر. طشرده اولان امت محمد طوتوپ اسیر ایلدیلر. و قالیون قپودانک چقدوغی جزیره صغیرده دخی بر قچ کفرہ چقمش ایدی. مسفورلری دخی زندانجی قپودان قالیونہ المغه قبول ایمیپ طشرده اولان امت محمدہ هبه ایلدی. ازین جانب چونکه حق سبحانہ و تعالیٰ حضرتلرینک عون [و] عنایتله قالیونی فتح ایلیوب ضبط ایتدیلر، غیری فلوقهسنی دخی قندیجه ایله قالیونہ اخذ ایدوپ بعدہ ینہ قبرس جزیرهسنه تابع بر اخر لیانی ارضولیو قالقوپ روانہ اولدیلر. چونکه طشرہ کلان اسلام عسکری بر قچ رأس اسیر کافرلری اخذ ایلیوپ و واروپ مسروراً مژده ایله امت محمدہ انها ایدوپ اهل اسلام اولنلر حمد و ثنا ایدوپ شاد [و] خرم اولدیلر و بو سرور خبرلری واروپ (84 a) قبرس پاشاسی استماع ایدنجه مسرور اولوپ بعدہ قالیون واروپ ماهوسی⁴ قلعهسنه تخمیناً ایکی اوج ساعتک یرده بر لیانه کیروب تیمورلدیکه بعض اکسیکین تمام

1 دوشه : Yazmada

2 سنک : Yazmada

3 عجمیه : Yazmada

4 ماغوسه

ایدوب بر مقدار لوند و قومانیه لقی ذخیره الملق ایچون وارمشر ایدی . ازین جانب چونکه سلامتله واروپ لیمانه داخل اولدیلهر، ایرتسی کون زندانچی قپودان قیپچ اوستنده بر مجلس اراسته ایدوب بعده قید بند ایله طوتوپ و بند زندان ایلدوکی طوپچی باشی و یلکنجی و دومنجی باشی و باش ریئسنی زنداندن اطلاق ایلویپ و کتوروپ معاً مزبورلری مجلسده اوتوردوپ اکرام ایلویپ و مسفورلره جواب ایلدیکه: «قرنداشلر! معذور اولسون . سیزی قید بند ایله طوتوپ بند زندان آتمدن اقتضاسی و مرادم بو ایدیکه ، سزیم بونجه سنه دن برو رفیقم و یار غارم اولوپ انحق بو ائنده بزم مرادمز نه اولدوغندن خبریکز اولماغله احتمالدر که قرشو قویوپ جنک ایدسز . بحسب الاقتضا بز دخی سیزی ضرب شدید ایله هلاک ایدهوز . امدی طوتوپ بند و (84b) زندان آتمدن مرادیمز بودر . بشمدیکی حاده الحمدلله تعالی مرادمز حصوله کلدی . فیما بعد بو قالیون بزم مالیمز اولوپ و بوندانصکره دخی مرادمز بودر که سفینه مزبورده موجود بولنان کرک مال و کرک نقود هر نه ایسه جمله مز قرنداش کبی پای و حصه ایدرز . بعده بر مقدار عسکر و قومانیه دخی پیدا ایدوب اندانصکره مابینمزده معقول و اولا کوریلان اوجاغک برندن واروپ سنجاق الوپینه اسلوب سابق اوزره شکاربازلقده کزوپ ظهور ایدن قسمتمز هر نه ایسه قانون اوزره حصه اولنلق شرطیله . امدی سیزیم جانم و باشم برابری قرنداشلرم سز . اگر مراد ایدرسکز بو قول اوزره بزمله یار [و] رفیق اوله سز . و اگر مرادیکز یوغیسه قالیونده هر نکز وار ایسه آلوپ خوش کلدیکز، دیلدوغکز بیره کیده سز . باشکزه فاعل مختار سز . نیچه مراد ایدرسکز ایلجه ایدسز» دیدکده مسفورلر دخی جواب ایلدیلهر که: «بونجه سالدن برو بر بیرده اولوپ و مابینمزده بونجه حقوق نان وار ایکن بزم سندن مفارقت ایلممز ممکن (85a) دکلدیر . بعدالیوم دخی سنی قپودانمز بیلورز و امریکه رام اولوپ و دوستکه دوست و دشمنکه دشمن اولوپ و بر مؤمن دوشتوغی بیرده بز دخی جان و باشمز فدا ایدرز و مأمور اولدوغمز خدمتلرده بلکه اولندن زیاده وار مقدوریمیزی صرف ایدرز . حیوان یولارندن و یکت افرارندن بغلندوغین خوب بیلورسن . سن دخی ایلجه بیلوب کدوککک اری اوله سن» دیو جواب ویرنجه زندانچی قپودان مسرور اولوپ اظهار مسرور ایچون بیراق و سنجاق و فلاندرالرن کشاد ایدوب طوپ شاکلری آتمشر . زیرا

قالیون بونارسز اولمز . کویا مسفورلر قالیونک روحی و کوزیدیر . بو سبیدن زنداننجی . قپودان ممنون و محظوظ اولدی . بعده عیش و عشرت ایدوپ اندنصکره قپودانک . صندقلارنده و مرد اولان کافرلرک صندق و زنبیللارنده هر نمقدار اچیچه و التون . و کومش وار ایسه اورطیه کتوروپ اللی اوچ مسلمان و اون یدی کفره یکنونی یتش کشی حصه ایدوپ هر برینه سکز یوز اللی غروش دوشدی . آلوب اخذ و قبض ایلدقندنصکره (85 b) غیری طشره قریه لردن پکسمات تدارکنه مباشرت ایلدیلر . و دوشدقچه لوند دخی الوپ یزارلر ایکن قبرس پاشاسنک¹ طرفندن بیورلدی [ایله] بر اغاسی کلوپ، زنداننجی قپودان مزبور اغایه اکرام ایلیوپ، «خوش کلدک، صفا کلدک!» . دیوب تعظیم ایلدقندنصکره مرقوم اغا بیورلدی چقاروپ : «دولتلو پاشا افندیمرک . بیورلیدیسر» دیوب زنداننجی قپودانه صوندی . زنداننجی قپودان دخی : «بوندر اغا؟» دیجه مرقوم اغا دخی : «بیورلیدیر» دیدکه زنداننجی قپودان جواب ایلدیکه : «بزم بو مقوله شیلردن اکیلوب بلدوگمز یوقدر» دیدی و هم «بزم ایچیمزده . بویله کاغدلری اوقور دخی یوقدر» دیو جواب ویرنجه مرقوم مباشر اغا جواب ایلدیکه : «سعادتلو پاشا افندیمر سیزک غزای اکبریگری خبر الدوغنده فوق الحد ممنون و محظوظ اولوپ بو دفعه بیورلدی سیزه اکراماً ارسال ایلدوغندن مراد شریفی اولدر که قالقوب ماهوسیه دلشوپ و واروپ سعادتلو پاشا افندیمر ایله کورشوپ . دولتلو پاشا افندیمر دخی سیزی و قالیونی کوروپ دشمن (86 a) دین و دولته . رغماً² شنلکلر ایتدروپ و سنزله دخی خلعت کیدیروپ و طرف دولتلردن مخصوص . بر اغاسیله اشبو واقع اولان غزاکری رکاب هایون شهریاریه عرض و اعلام ایدوپ : «بو سبیله لطف و عنایت شهریاریه مظهر و بهره مند³ اولهسر» دیو جواب ویرنجه . زنداننجی قپودان دخی جواب ایلدیکه : «حق سبحانه و تعالی حضرتلری دولتلو و سعادتلو پاشا افندیمرک عمر و دولتلرین افزون ایلیوپ سایه دولتلرین اوزریمزدن دور و زائل ایلمیه . بوندن بویله نیچه دفعه پاشا افندیمرک نیک نام شریفلری و هر وجهه یرارلغین و نیچه غازیانلری نظر عنایتلری بهره مند و چراغ بیوردقلری»

1. Yazmada : پاشانک

2. Yazmada : نغما

3. Yazmada : بهره مند

معلومعزدر. ولکن بزم کبی اوست باشی ملوث کشیلره ایله پر وزیر عالیشانک خلعت
فاخره لری لایق [و] سزا دکلدرد. و بوندن بویله دخی اول دولتویه لایق و
مناسب اله حاضر بر هدیه اولدوغندن قطع نظر بزم بو آنه کلنجه وزرا دیوانته
واروپ و وزرا اجمالی دخی کوردوغمز اولمغله احتمالدر که شادمرك اولوب تلف نفس
(86 b) ایده وز. ان شاء الله الرحمن اگر افندمز حقمزه حسن همتلری عنایت و
مبدول بیوریلوب بناء واروپ بر مستغنی اقطارمه فتح و تسخیری میسر اولور ایسه
اولزمان غنیمتله کلوب حاک دولتیرینه یوز سوررز¹ « دیو جواب ویروپ بعده مزبور
اغایه مناسب بر هدیه ویروپ و بر قچ طوب مشتاک ایدوب یولادی، بعده زندانچی
قیودان قالیونده اولان باش بوغ ایش ارلری جمع ایدوب مشاوره ایلیوب جواب
ایلدیکه: « ای قردناشار! شمیدی² بزه لازمدر که بر ملوکه ویاخود بر اوچاغه متابعت
ایدوب سنجاق الهوز. بویلچه یالکز باشمز حرکت معقول دکلدرد. ولکن اگر
استانبوله کیدوب عثمانلی پنجه سنه دوشرسق معلومدر که الیزدن قالیونی و ملنزی
الدقدنصکره بزی دخی اسیر ایدوب عمریمز اولدقچه اللرندن خلاص بوله مزوز.
و اگر جزائر وارسق اول اوچاق کرچه غیرتیلدر، انجاق طمعکار اوچاق اولدوغندن
احتمالدر که کیمزی اوچاغه الوپ ضبط ایدرلر. زیرا شمیدیکی حاله جزائر اوچاغنده
(87 a) بزم کیمز کبی یورک و کسملی کمی یوقدر. شمیدی بزم کیمز مصفا
دونسه الی یاره طوپه تحمیل واردرد. و اگر طربلوس اوچاغنه وارسق اولدخی
زوکورد³ اوچاقدر و هم بر کرکی کبی التفاتلی اوچاق دکلدرد. ولکن سائرلرینه نسبت
تونس اوچاغی مستغنی اوچاقدر. و بوندن غیرتی ابتادان چونکه تونس سنجاغی
حاضرده بولمغله دیکوب کشاد ایلدق، ان شاء الله الرحمن بو سنجاقده علامت خیر
واردرد. و هم بو سنجاق اصلندن تونس اوچاغندن مقدا اخذ اولنان بطرونه ناک
سنجاغیدر. نه درسز معقولی ندر؟ « دیدکده جمله سی بر آغزندن جواب ایلدیلر که:
« سن بزم قیودانمزن سن و سنک رأی [و] تدبیرک جمله مزندن قوی و معقولدر.
همان سن یجه معقول کوررسن بزم دخی مقبول [و] مزغوبمزدردر» دیدیلر. ایله

¹ سوزز: Yazmada

² شملری: Yazmada

³ زوغورد: Yazmada

اولسه تونس اوجاغنی قبول ایدوپ و سنجاق اچوپ طوپ توقنك شنلکاری ایلدیلر .
غیری همان قومانیه تداروکنه تقید و مباشرت ایلوب ولکن بو ائناده پاشا اغاسی
واروپ پاشاسنه و زندانچی قپودانك جوانی خبر ویرنجه پاشانك (87 b) غایت کوچنه
کیدوپ « بم بیورلیمه عمل ایتدی » دیو غضبه کلنجه منافقك بری دخی تعریف
ایلدیکه : « دولتلو وزیر! قپودان مزبور حالیا طشره فریهلده بر قیج ادمیسيله
کزوپ سفینهسنه قومانیه پکسمات آلور . همان فرمان شریفکر ايله بر قیج آدم تعیین
ایدوپ مرقومی قریهلردن ادملریله طوتوپ حضوریکزه احضار ایلسونلر » دیجه
قبرس پاشاسی دخی فرمان ایدوب و بر قیج آدم تعیین اولنوب واروپ زندانچی
قپودانی طشره قریهلردن دورت بش ادملریله طوتوپ پاشانك حضورینه احضار
ایلدیلر . مزبورلری کتورپ پاشانك قارشوسنه چیقاردقلرنده پاشا دخی غضبه کلوب
« دنوز عاصی کفرلر! سز بم فرمانمه اطاعت ایلدیکز . بن سیزی اشد عقوبتله
قتل ایدیم » دیوب و فرمان ایلوب مزبورلری بند زندان ایلدیلر . اندنصکره
زندانچی قپودانه آدم کوندروپ فرمان ایلدیکه : « ایچلرندن برینی کیفیل اولوب
کوندرسونلر کم قالیون یارنکی کون یرندن حرکت ایدوپ بو طرفه کلسون . اگر
مخالفت ایدوب کلزسه (88 a) بن بونلری بلا امان قتل ایدرم » دیدی . زندانچی
قپودان دخی بر آدمسین کوندروپ ولکن سپارش ایلدیکه : « ائز خبر کوندرسونلرکه
زندانچی بزم قپودانمز دکلدیر . اول بزم ترجانمزدیر . آتجق تورچکه بلدوکندن کلان
اغایه اول جواب ویردی دیسونلر . لکن یرلرندن حرکت ایدوپ قالدسونلر .
انجق صاقنوب ماهوسیه کلسونلر . بر ایکی کون ماهوسه اوکلرنده اولته ایلسونلر .
کوردهلم بونك انجایه بیجه اولور » دیدی . چونکه آدمیسی بو خبر ايله قالیونه
واروپ قالیون دخی قالقوپ و کلوب اوچ کون اولته ایلدی . پاشا دخی ماهوسه دن
قالیونی کورپ کلور قیاسیله مسرور اولدی . بو ائناده قالیون دردنجی کون
دکیزده بر یلکن کورپ اوزرینه واروپ کوردیکه بر شیطیه در . و ایچنده بیاض
صارقلی مسلمانلر واردر . اکلپوپ فهم ایلدیکه بو شیطیه ماهوسیه کیدر . هله وارپ
یقلاشدی . و بر طوپ اتوپ تونس سنجاغی کشاد ایدوپ و شیطیه ماینه دیوب
شیطیه دخی یلکنلرینی اصتنقا ایدوپ قالیون دخی یناشوپ (88 b) « نرهدن
ککورسز؟ » دیو سؤال ایدنجه مزبورلر دخی جواب ایلدیلرکه : « اسلامبولدن

كلورز» دیدیلر . و «بو یولجولریكز عسكرمیدر، بازركآمدن نهدر؟» دینجه انلر دخی جواب ویردیلر كه : «بونلر قبرس پاشاسنك اوغلی و حریمی و آدملریدر . وهم قبرس قاضیسنك دخی اوغلی و حریمی واردر» دیدیلر . قالیوندن بو خبری اشیدنجه «اشمز راستدر» دیو مسرور اولدیلر . همان درساعت شیطیه طوتوب و ایچندن قبرس، قاضیسنك اوغلی و قبرس پاشاسنك كوچك اوغلی و بیوك اوغلی و خواجھسنی و كتخداسنی اخذ ایلیوپ بعدہ قبرس پاشاسنه بر نامه یازدیلر كه : «سز بزم بش آدمیمزی طوتوب بلا سبب بند زندان ایلدیكز . دخی سینك بش آدمكزی اخذ ایدوپ بند زندان ایلدق . ورقه و صولنده اكر بزم آدملریمزی و قریه لری پكسمات ایچون ویردوكز بشیوز اقیچه منزی صفای خاطر ایله كوندررسكز بز دخی آدملریكزی سیب ایدوپ كوندورورز . والا اكر سیب اتمزسكز بز دخی بونلری معاً آلوپ روانه اولورز . و اكر بزم آدملریمزی قتل (89 a) ایدرسكز بز دخی بونلری قتل ایدرز» دیوپ و تحریر ایلدكاری نامه شیطیه و یروپ سیب ایلدیلر . اصلا بر غیرى شیلرینی اخذ اتمدیلر . چونكه شیطیه ماهوسیه كلوپ بو خبرلر ایله كانغدی ویردی، پاشانك و قاضینك عقلی پریشان اولوپ بو احوال ایچون مشاوره اولماسی بانبندہ اعیان ولایتی دعوت ایلدى . و قالیون عودت ایدوپ یینه اول یاندوغی لیمانه كلوپ تیمورادوغی خبری دخی كلدی . ایله اولسه بونجه خلق مشاوره ایدوپ هر بری بر كونه جواب ایدوپ ایچلرندن بر قیچ دیوانه مشرب اغالر جواب ایلدیلر كه : «دواتلی ! حق تعالی حضرتاری عمر و دولتکی زیاده ایلسون . شوكتلو پادشاهك بر عالیشان وزیرى سن . بو مقواه دنی سارقلره سرفرو اتمك سزاوار شان دولت وزارت دكلدر . انحق اهل طغیان مزبورلر حالیا كلوپ لیمانه کیروپ یاتمشلردر . مسفورلرك شمديكي حالده قپودانلاری و باش بوغ ایش ارلری یوقدر . بر آلاى حجر شجر مقوله سندن شاشقنلردر . اللرندن ایش كلز . (89 b) اكر فرمانك اولورسه اشبو كلان شیطیه یینه قالیوندن قالمز بیوك كیدر . و بوندن غیرى لیمانزده موجود اولان اوچ دیركلی چنبر سفینه سی كندلك بیوجك كیدر . شیطیه ایله چنبری مكمل دونادوپ و واروپ کیچه ایله یاندقاری ییرده بصقین ایلیوپ ان شاء الله تعالی همان [دعای؟] تالیه كز بركاتیله طوتوب قید بند ایله حضور دولته احضار ایدرز . و بوندن غیرى ایکیوز توفنكلی مقداری

دخی لیان آخزینه تعیین اولنوب اکر مزبورلر حرکت ایدوب لیاندن طشره چقمغه مراد ایدرلرسه توفنك انداز مزبورونلر قورشون ایله ضرب و مانع اولسونلر . اکر معقول کورینور ایسه نه بیوررسز؟» دیدکلرنده بر قیچ کسنهلر دخی : « پك معقول ، بر کوزل تدبیردر . و ان شاء الله تعالی امیددر که بلکه هیچ مخالفته اقتدارلری اولیه . زیرا خبریمز واردر که ایچلرنده اون یدی رأس کفره اولوب ما باقیلری اساریء مسلمیندن قرق اللی قدر دردمندلر واردر . مزبورلر¹ اهل اسلامدن اولغله بزه قارشو قیوب محاربه ایتمزار » دیو بو (90 a) اسلوب اوزره مشاوره ایلیوب انجق خبرلری یوقدر که قالیون لیان مزبوره کلدکه بر کونده همان یالکز یکریمی بش نفر دریا احوالی اکلر فورقتهلر ایله سابقا قورسانلقده کزمش دلاورلر الیدلر . و بوندنصکره بر قیچ ادم دخی دوشتوقچه² یازوب الورلر ایدی . قالیونده یوز اون قدر جنکاور نیکتار واردر . بوندن خبرلری یوقدر . ایله اولسه چونکه بو تدبیری جمله سی و پاشاسی دخی معقول کوردیلر . درعقب قلعه قپولری قبادیلر که مثلا بر کسه واروب قالیونه خبر ویرمسون دیو . اندنصکره فرانجه قوکسولوزینی کتوردوب : « بزم شویله بر تدبیریمز واردر . بو کونکی کونده شوکتلو جنکارمژک و کیلی اولان وزیر عالیشان حضرتلرینه دوستاق ایچون بزه بو کلان شیطیه ویرهسن » دیدکلرنده بالیوز کفره سی دخی جواب ایلدیکه : « چونکه دوستاق باندنہ التماس اولندی ، سیزه دوستاق اولدر که بو سویء تدبیردن رجوع ایدهسز . زیرا بو امور محاصره عظمی فهم اولنور . شویله که یکریمی درت پاره طوب چکر قورسان تکته سی³ بونجیلین بر قیچ شیطیه (90 b) جواب ویرر . مزبورلر اصلندن دریا جنکنه ماهر درلر . سیزک شمیدیکی حالدن نفیر عام عسکری ایله واروب بویله بر قالیونی بصقین ایله ضبط ایلمکز دائره عقلدن بیرون در . همان ینه مرداره مدارا اولناسی معقولدر . احتمالدر یوز قرالنی ایدرسز . خوش سز اعلمسز ، انجق انجامنده ندامت چکرسز » دیدکه « خیر خیر ، بز واروب انکله انکنده طوب جنکی آتمرز . بزانی عون حقیله کیجه ایله یاتدوغی بیرده بصقین ایدوب همان درعقب

1 Yazmada : مزبورلرک

2 Yazmada : دوستوقچه

3 Yazmada : تفته سی

ایچنه دوکلوپ قلیچ جنکیله زبون ایدرز . خصوصاً بزم طشره قرادن دخی تدارکمز واردر و قالیونده اولنلرک اکثریسی بزم دین قرانداشلیمزددر . ان شاء الله تعالی مأمولمزددر که مزبورلر بزمه جنک اتمیه . ایلجه بیلوپ همان بزه دوستلق ایدوب شیطیه ویرهسن « دیدلرنده قونسولوس دخی جواب ایلدیکه : « ایله اولسه بو شیطیه بزم مالم دکلددر . سفینه مزبورک صاحی حالا فرانجه قرالنگ قپوسنده اولان خداملرینک بریددر . و ایچنده اولان قپودانی دخی امانه قپودانیدر انحق . چونکه مراد (91 a) ایدرسز ، مزبور شیطیه بر بهایه تقدیر ایدرز . و شیطیه نك سائر پوصادلرینی دخی هر برینی دکر بهاسنه طوتوب بعده یدیمزه بر سند ویررسز . اکر فی الواقع تدبیریکر تقدیره مطابق کلوب و ایشیکز وجوده کلوب مزادیکر حاصل اولورسه نه کوزل . والا اکر عکسینه اولوب شیطیه نك کندوسنه و یاخود سائر پوصادلرینه بر خطا اصابت ایدر ایسه اکا کوره یدیمزده اولان سندیکر موجبجه ادا ایدرسز ! اکر بو قوله راضی اولورسکز ویرورم » دیدکده مرقوملر دخی : « بک کوزل ، بز بو قوله راضیلرز » دیوب ، بو منوال مشروح اوزره شیطیه یکرمی کیسه آچهیه بها تقدیر ایلیوب ، بناء قونسولوزه سند ویردیلر . و واروپ پاشایه جواب ایلدیلر که : « سلطانم قونسولوزک عقلی ایردیکه بو تدبیر ایله قالیون فتح اولور . ولکن مرادی قالیونه صاحب چیقوب قورترمق اولدوغندن کویا بزلره بو مقوله مهیب جوابلر ویردیکم منع و دفع ایده » دیوب جواب ایلدیلر . ازین جانب چونکه شیطیه الیدلر ، غیری جملهسی اوشندی ایدوب (91 a) شیطیهیه اون ایکی پاره طوب قویدیلر . سکز عدد طوج طوب قلعه طوبلرندن و درت عدد تیمور طوبلر و اکا کوره دخی صاحمه طوبلری فراوان قویوب و چنبر سفینهسنه دخی الی الی عدد طوب ، دردی طوج و ایکسی تیمور طوبلر اولق اوزره . نتیجه هر دورلو الات حرب ایله سفینه مزبورلری محکم دوناتیلر . بعده طشره لیمان آغزینه تعیین اولتان ایکیوز توفنکلر دخی حاضر و مهیا ایلیوب محصل کلام قوشلق وقتندن یتسو نمازی وقتنه دکین تکمیل ماده ایلیوب بعده ابتدا یتسو وقتنده توفنکلورلی کوندردیلر . کندولری دخی کیجه نك آلتنجی ساعتنده حرکت اتمهسنه قرار ایلدیلر . ازین جانب چونکه توفنکلور واروپ محل یرینه یقلاشدیلر ، فاما قالیونده اولنلر غافل اولیوب ، بهز کیجه جانب بریسنه و طرف بحر یسنه متاکد قراولجولر تعیین ایلیوب ، و بوندن

غیری درون سفینه‌ده اولنار دخی باشده و قیچده قراولار بکلنوب و بوتنه فوغدلرندہ فتیللری دخی حاضر مهپیا، تا صبح اولنجه دکین بصیرت اوزره اولدقلری بیلیوپ و اکلدقلرندن (92 a) قراسندن لیمان آغزینہ تعین اولنان توفنکلیر واروپ محانه واصل اولاجقلرندہ بریسندہ اولان قراولجولری کورپ و کلپ خبر ویردیلرکه: « وافر توفنکلو آدملر کلپ کلپ لیمان آغزینہ طوغرو دولاشدیلر » دینجه قالیونده اولنار فهم ایلدیلرکه بو تدارک بزم ایچوندر. همان در عقب طشره چقمغه حرکت ایلوپ، کیجه نك دخی نصفی اولمش ایدی، تیز الدن تیمور قورپوپ آنجق هوا لیمانلق اولدوغندن فلوقه دونادوپ سفینه یدکه آلمغه دخی احتراز ایلدیلر. احتمالدرکه طشره دن قورشون ایله فلوقه اولان ادملری هلاک ایدرلر دیو اجتناب ایلدیلر. برقیچ عدد طویلری صلقم تعبیر ایلدکلی آلات ایله طولدورپ و چناقلمغه دخی مسکت و صاچه طویلری چقاروپ حاضرلیوپ بر مقدار قیلار روزکارینه منتظر ایکن صباحه بر ساعت قلارق جانب بحرینسندہ اولان قراولجولری دخی دکیزدن کلان سفینهلری کورپ درحال خبر ویردیلرکه: « دریادن برو ایکی یلکن کایور » دینجه تحقیق معلوم اولدیکه « بو دکلو تدارک (92 b) بزه دز » دیوپ بر مقدار قیلردن دخی روزکار اولدوغندن همان مولاغایه ایدوپ لیمان آغزینہ طوغری یوزدیلر. تمام بوغازه قریب کلنجه طشره دن « نرہه کیدرسن؟ اذن یوقدر » دیوپ قالیونه بر یائلم قورشون اتجه قالبون دخی حاضرلدوغی طویلری بر فتیلدن آتش ایلدی. اقلی یکرمی قدر کشی، برقیچ هلاک اولدی. برقیچ دخی مجروح اولوپ باقیلری طاش و قیلار اراسنه پراکنده و پریشان اولدیلر. قالیون دخی درحال لیماندن طشره چقنجه چنبر سفینه سی کورک چکدوکندن ایلزوجه کلکه ابتدا چنبر یناشوب « نرہه کیدرسن؟ » دیوپ، مرادی بر یائلم طوپ اورپ عقبنده قالیونه چاتوپ دوکلک ایدی. ایله اولسه چونکه قالیونه بر یائلم طوپ اتدی، قالیون دخی تیز الدن چنبره صویه برابر بر آلابنده ایله اوردیکه بر ایکی پلاکنته صویه برابر اصابت ایدوب پلاکنته یراسی چوق و بیوک اولغین چنبر ضرب مزبورہ طیامیوب گوجلہ لیمان بوغازینہ یقین صغله دوشوب غرق اولدی. و ایچرلرندن دخی برقیچ ادم مجروح (93 a) اولوب و برقیچ کشی هلاک اولوب باقیلری همان قرایه دوشوب اکثری توفنکنی دخی براغوب ماهوسه یه طوغرو چقوپ کیدرلر ایکن ماهوسه دن کوردیلر که برقیچ کشی علی العجله

سكردوپ كليرلر منبورلری مژدهیه كلورلر قیاس ایدوب برقیچ كشیلر قارشو چقوپ كلنلره: «خیر اوله! خیر اوله! بر مژدهكز وارمیدر؟» دیو سؤال ایلدقلرئنده وانلر دخی سرعتله كلوب قورقورلرئدن عقلاری پریشان اولمش. بو وجهله قارشوكلوپ سؤال ایدنلره: «دورمك، دورمك، قچوك! قلعه قبولرین قیایك! بلکه آردمزدن كللر» دیوب جواب ویردكلرئنده هله تکرار كرودن كلنلردن سؤال ایلدیلر. انلر دخی: «بزم سفینه منر غمق اولدی. و برقیچیمز دخی هلاك اولوب هله بز قاقوب كلدك. شیطیه نك احوالئدن خیریمز یوقدر» دیو جواب ویردیار. ایله اولسه چونكه چنبرك احوالی دیکر کون اولدی، عقینجه كروسندن شیطیه دخی یقین بولمغله كلوب قالیونه یناشوب بر یائلم طوب و توفنك اوروپ اولدخی جاتوب قالیونه دوكلمغه مراد ایلمش. قالیون دخی شیطیه ایله (93b) بر آلابنده اوردیكى دیركلری و سرنلری بتون بودانوب كوس کوتوك اولوب و بوندن غیرى از دخام اولمغله چوق آدم هلاك و مجروح اولوب باقیرینك بویه دریا جنكى كوردقلری اولمئوغئندن عقلاری پریشان اولوب شاشدیلر. بو اثئاده قالیون شیطیه محكم صاروب طورونبه و بوچه وسائر آتشه متعلق آلاتار ایله شیطیه احراق ایتمكه مراد ایدنجه شیطیه ده اولنلر دخی اكلیوب بلدكلرئنده امان الامان دیو فریاد ایلدیلر. قالیونده اولان امت محمد قرنداشار دین قرنداشلرینه مزهت ایدوب صاحب چقدیلر. رجا طریقیله «بونلرک قباحترى یوقدر» بو دردمندلر بو مقوله جنكى دخی واروب كوردقلری یوقدر» دیوب كوجله منع ایلدیلر. اكر كوله یوسف ایله بیراقدار قره ولی اولمئیدی تحقیق بتون احراق ایدرلردی. زیرا سببی اولدركه قالیونه بر مقدار سقطاق ایلدیلر. جوادوره سی شیکست اولدی. و بر سرنی دخی سقطنئیدی. و اپكى نفرلری هلاك اولوب و برقیچ (93am) دخی مجروح اولوب حتی باش ریئسلری مجروح اولوب اول اجلین طوبیحی باشیلری جواب ایله دیکه: «بز سیزك ولایتكزه مسافرت طریقیله كلدك. ولایتكزه بر ضرر طعیان اتمك. و بر كمسه نك جبراً مالین آلمدی. سیزدن اكرام و رعایت ماهول ایدركن، كئندو ایاغمز ایله واروب باشا كزه شكار اولدی دیو ادملریمزی كئندو جالارئنده كزركن قید بند ایله طوتوب بتد زندان ایلدیکز. یوخسه بلزك مالطه كفره لرینك و كیللری و غیرت كس لری¹ اولمئوغكزدن بزلردن اخذ انتقام

¹ غیرت كشیدلری: Yazmada

قېندىنە اولديكىز. امدى چونكى اوزرئمزه بلا سبب سفر ايلديكىز، بزه زندانجى لازم دكلدر. و منبور بزم قېودانمز هيچ دكلدر. اكر بزم مرادمن خيانت و عصيان اوليدى قيجان شيطيه طوتوب اله كتوردو كزده ايچنده اولنبرك جلهسى اسير ايدوب و ماللرئى دخى بالجمله نهب [و] غارت ايدرديك. هله بو دفعه بز سيزى سفينه كز ايله احراق ايدرديك. ولكن قاليونمزده اولان دين قرنداشلىرىكزك ازادلهسى اوله سبز. بالجمله كز سلاحلرئىكزى (93 bm) و توفنكلرئىكزى براغوپ صندالكر ايله قرايه چيغه سبز. يوخسه شمى سيزى سفينه كز ايله احراق ايدررز» دئجه مر قوملر عظيم قورقويه دوشوب همان سلاحلرئى و توفنكلرئى براغوپ صنداللرئى جلهسى طشره قرايه چيقوپ ماهوسه يه طوغرو روانه اولديلر. قاليون دخى شيطيه ضبط ايدوب ويدكه آلوپ يته لئمانه كيروب تيمورلدى. و بو اتئاده پاشانك بيوك اوغلى على بك قره بيغلى بر شهباز يكت اولوپ و باده يه و چالغويه مبتلا اولدوغئدن باباسنك كندويه اصلا محبتي يوغيدى. انجق كوچك اوغلى سوردى. على بك دخى باباسنك رغبتى اولدوغئدن ناشى كندو دخى اوتئدن برو لوندلغه عاشق اولمغه قاليونه كيرودى كون: «بكا بكلك و پاشالك لازم دكلدر. بندخى سيزك كې قورسان لونديم» ديوب و تبديل جامه ايدوب قاليونده اولان لوندات ايله عيش [و عشر] ته مشغول اولوب بو معركة مزبورده جمله دن زياده حركت ايلدى. امدى چونكه شيطيه دن چقانلر يونجه يوز قراسيله ماهوسه يه واروپ قبرس پاشاسنه قاليوندن (94 a) سويلدقلى جوابلرى وسار احوال سز انجاقى نقل ايدكلرنده پاشانك عقلى پريشان اولوب ياغايين يوزينه طوتوب اونكور اونكور اغلمغه باشلينجه جمله اغالر اغلمغه باشديلر. «سبب اولنلر الله دن بولسون» ديوب زياده سيله محزون و المدار اولوب، ايله اولسه، ماهوسه ايچنده خلق ازاسنده بر كفت و كو قويديكه وصفى ممكن دكلدر. و بو مقوله سوي تدبيرى اولنلر بو ارالقده پاشانك غايت غضبي اوغله بله قتل ايدر قوزقوسيله همبرى بر سمته كيدوب كوزدن نهان اولديلر. اندنصكره جمله ولايتك اعيانلرى بو علملرى جمع اولوب و قونسولوزى دخى كتوردوب مشاوره ايلديلر كه بونك معقولى يته مدارادر. قونسولوزه جواب ايلديلر كه: «دوستلغه بناء بو امورك وجوده كلسينه سندن مامول اولتوز» ديديلر. ايله اولسه قونلوزك راي [و] تدبيريله زندانجى قېودانى زندانن اطلاق ايدوب و عظيم عا [و] اكراملر ايله

قونسولوزك قوناغنه كتوروپ قونسولوز دخى زندانجى [94 b] قپودانه رجا طريقيه
 اكرام ايليوب جواب ايلديكه: «ای کوزوم نوری قپودان! جمله نك معلومی اولديكه
 سيزك بو باده ذره قدر قباحتكز يوقدر. حق سيزدهدر. حتی پاشا افنديز
 مقومهسن يوزينه طوتوب بر مرتبه اغلديكه تعبيری ممکن دکلدر. و جواب ايلديكه:
 «سبب اولنر اللهدن بولسونلر! بز انلره عذر ايلدق. قباحت زمدر دیدی.
 و زياده سيله المدار اولدوغندن خسته اولوپ ياعشدر. الحق شمدیکی حالده معلومدر که
 سن بر عقلو ومدبر يکت سن. بو احوال ينه شوکتلو آل عثمان پادشاهنه عرضيدر: [؟]
 چونکه تونس سنجاعی اچوپ مسلمانه تابع اولديکمز، لائقی بودر که اسلام اهله
 اكرامده قصور ايمهسز. ايله اولسه قباحتنه مقرر و معترف اولانك قباحتی عفو
 اولنه کلشدر. بناء سيز دخی معذور کوروپ عفو ایدهسز» دیو عظیم جوابلر ايله
 زندانجی قپودانك خاطرین اله الديلر. بعده زندانجی قپودانی و معاً اولان آدمليخی
 دوناتق آثاره بنديروپ و قونسولوس پاشا کتخداسی و برقيچ اعيان ولایت اغلاری
 جمله معاً بنوپ (95 a) و طشرهده بر مناسب صو باشنده طعاملر حاضرلنوپ محل
 مزبورده نزول ايدوپ صحرا و صحبت اولدقلرند نصکره ينه حرکت اولنوپ روانه
 اولديلر. ولکن زندانجی قپودان قونسولوسك قوناغندن حرکت اتمزدن مقدم
 کیفیت احوالی یازوپ قالیونه ارسال ایلش ایدی. قالیونده اولانر دخی پاشانك
 کوچك اوغلی و قاضينك اوغلی و خواجه سنی و کتخداسنی قیيچ اوستنه دوشیوپ
 و حبسدن اطلاق اكراماً اوتوردوپ انواع رعایتلر ایلديلر. بو اشناده زندانجی
 قپودان محلنه وارنجه فاقه سی دونانوپ قیيه کلوپ قپودان زندانجی و قونسولوس
 و پاشا کتخداسی و ایکی نفر اعیاندن ایچرو قالیونه واردیلر. سنجاق و بیراق و
 فلاندرالرشاد اولوپ عظیم شنگلکار ایلديلر. بعده قالیونده اولان باش بوغ ایش ارلری
 جواب ایلديلر که: «زندانجی قپودان بزم قپودانمزدر. ايله اولسه قپودانمzk سوزی
 سوزدر. بز دخی انکه افتخارلنورز. الحق بو خصوصده چونکه قباحتلرندن
 کجدی بز دخی کچررز. و شیطیه دخی (95 b) سیزه بغشلارز. ولکن طوپلری جبه خانه
 ویره منز. زیرا اوتهدن بری قانون دکلدر که الات حربك اقتضاسی وار ایکن کرو
 یورلر. ان شاء الله تعالی دشمن قورسانلرندن برین اله کتوروپ و فتح و تسخیر
 ايدوپ طوپ توفنگلریمز غنیمت اولدقده بو طوپلری کرو کتوروپ تسلیم ایدهرز»

دیوب نتیجه کلام طوپلره رجا کمدی. شیطیده و چنبرده اولان طوپلری وجبه خازنه بالجه افراغ ایدوب ایقویدیلر. بعده سفینه لری کرو و یروپ تسایم ایلدیلر. و بوندن ماعدا بلکه اوچیزو مقداری توفنک و قیلنج الیدیلر. نتیجه کلام قالیون. مکمل دوناندی. اولندن یکریمی درت عدد طوپلری وار ایدی. بودفعه دخی اون. سکز یاره طوپ آلوپ قرق ایکی عدد طوپ ایله محکم دونندی. بعده قونسولوزه. وکلان اغالره هر برینه برر مناسب هدیه و یروپ و پاشانک کوچک اوغلنه دخی بر جواهرلی قوشاق و بر جواهر [لی] خاتم و یردیکه جمله سی برکیسه اقیچه بها ایدردی. بوندنصکره و داعلشوپ عظیم شنلکلیر ایله (96a) طشره چقاردیلر. چونکه ماهوسیه کلیدیلر، پاشاکوردیکه و زندانچی قیودان اوغلونه اکرام ایلیش، بناء مسرور اولوپ. پاشا دخی مقابله سنه ذخیره یه متعلق وافر هدیه بشکشار کوندردی. و بیوک اوغلو علی بک قالیونده قالوپ باباسنی ترک ایدوکن استماع ایدنجه: « پک معقول اولدی. آنک کی سرخوشک قورسانلق بیونجه یچلمش قفتانیدر » دیدی. ازین جانب بوندنصکره. قالیون قومانیه سنی و هر لوازمنی کوروپ و لوندلرنی دخی ایکیوز اللی اولنجه قدر یازوپ تکمیل ایدوب بعده قالقوپ و کلوپ ماهوسه اوکلرنده سنجاق و براق. و فلاندرالک اظهار ایدوب و عظیم طوپ و توفنک شنلکلیری ایدوب قبرس پاشاسی. دخی اوچ طوپ آتوب بعده روانه اولدی. ازین جانب اوچ درت کون قولانوب. دمیاط صولرینه اینجه ایرتسی، کون طوغراکن، خیال انکننده بر یلیکن کوردیلر. فاما اوزاق اولدوغندن فرق ایدمه یوب لیکن اوزرینه واروپ بر مقدار یقلاشنجه. دوربین ایله بقوپ (96b) قالیون اولدوغنی بلدیلر. زندانچی قیودان جواب ایلدیکه: « بو صولرده یالکز قالیون کزمنز مکرکه قورسان اوله » دیدی. هله وارا وارا مزبور دخی کله کله برلرینه یقلاشنجه زندانچی قیودان بر رار دوربینله بقوپ فهمه ایلدی. و جواب ایلدیکه: « بو قالیون فلان نام مالطز قالیونیدر. یکریمی دورت. یاره طوپ چکر. و یوز اون قدر لوندی واردر » دینجه باش رئیس و طویچی باشی دخی دوربینله بقوپ انلر دخی بلدیلر. « بی کرجکدر، اول کیدر. اگر بز بو تمیء صارسق انشاء الله تعالی فتح ایدردک » دیوب همان اوستنه طوغرو استدیلر. غیری فوراروبه ایدوب و محانه کلنجه طوپ آتوب سنجاق کوستردیلر. مسفور دخی عقبنجه طوپ آتوب مالطز بیرانچی کوستردی. ولاکن مسفور قالیون کبرچه.

زندانی قبودان خبر ویردوکی کمیدر، و بر ایکی آی مقدم سفینه مسفورک یکر می ډرت عددطوپ ایله یوز اون قدر لوندی وار ایدی، ولکن یقین زمانده جزائر کیلری سده¹ بوغازنده بر فلمنک قالیونی راست کلوپ فتح ایلدیلر. و ایچنه اقطارمه جی قویوب (97a) جزائره کوندرمشلر ایکن سفینه مسفور راست کتوروپ آلمش و ایچنده اولان اون ایکی عدد طوپلرینی اخراج ایدوپ کندو سفینه سنه وضع ایلدوپ، ایله اولسه شمیدیکی حالده اوتوز آتی عدد طوپلری اولدی. و اکاکوره دنخی بعضی آلات جریه متعلق هر نه بولندی ایسه بالجه سن الوپ سفینه سنی مکمل دونادی. بعده مسفور قورسان دنخی مزبور اقطارمه آدم قویوب مالطیه ارسال ایلدی. و بوندنصکره اطه اراسنه اوغرایوب وافر لوند کفره لری پیدا ایدوپ اقلی ایکویز مقداری لوند ایله سفینه سنی مکمل دونادی. زندانچی قبودانک بوندن خبری یوغیدی. او ایکی قرارده قیاس ایدردی. ایله اولسه چونکه بری برلرینی میدانه او قودیلر، چونکه غیری جنک و معرکه تدارک لری کوریلوپ حاضرلندی، اندنصکره بررینی طوپلمغه بشلیدیلر. زندانچی قبودان لوندلرینه غیرت و یروپ «شهبازلرم! دلاورانه حرکت ایدک. ان شاء الله تعالی عون [و] عنایت حقیله او جافه تهی دست وارمنز» دیوپ غیرت (97b) و حمیت ایله بر کرکی کبی تعید اوزره مباشرت ایلدیلر. نتیجه کلام کتدقچه جنیکلری غلبه ایدوب یوم مذکورده قوشلق وقتندن اخشامه دکن هر برندن اقلی مایکون اوچر یوز طوپدن زیاده اتلدی. انجق برلرینه نصرت بولمیلر. چونکه اخشام اولدی، و روزکار شدتاندی، دریانک طانغه سی بیویوب طوپ انبارینک لونبار دلکلرندن دکیز ایچروکیروب هولادوغندن و هم اخشام اولدوغندن میدانلرینی ارنیه حواله ایدوب ایریلدیلر. انجق بتون کیچه سقپارینی تعمیر ایدوب و هم برلرینی قولایوب اصلا بررینک صویندن ایرلمیلر. بو ائشاده کیچه اولنجه زندانچی قبودان مشاوره ایدوب جواب ایلدیکه: «قرنداشر! بو کبی بزم اکلدوغمز کبی دکلدر. بلی، کرچه کبی بزم دیدوکمز کمیدر، ولکن دونامش، چوق آتشری و هم عسگری واردر. مطلق بزی کوزینه کستوروپ شکار ایدرم امیدنده در. بونک معقولی بودرکه بز بو کمییه چاتوپ دوکلکدر. یوخسه طوپ جنکیله بو کبی زبون

¹ Sedde : Sebte boğazi, Cebelitarık

«ولز . نه درسز؟» دیدکده جمله‌ی (98 a) «همان یجه معقول کوررسک بزله حاضر و مهپالرز» دیدیلر . دخی صباح اولدن زندانچی قپودان سکسان یکت سچوپ دال قلیچ حاضر ایلدی و عادت فانون اوزره ابتدا دشمن سفینه‌سنه هولایینه یوز آلتون و بر اوغلان و ایکنجی هولایینه یوز آلتون بخشیش و یرمکه وعد ایلدی . و کندو قپودان جمله باش اولدی . و یرینه برینی قپودان و کیلی نصب ایدوب و بعده طویلرینی و سائر آتشرینی محکم دولدورپ هو لوازمی کرکی کبی کورپ حاضر و مهپا ایلدی . چون صباح اولوپ و زندانچی قپودان روزکار اوستنده بولندی ، همان فرصتی غنیمت بیلوپ دشمن دخی قالدونک کاشینده چاتوپ دوکولجک¹ فهم ایدوب دشمن دخی اکا کوره هر درلو آتشرین حاضرلیوپ فیتیلار لارنده حاضر و منتظر اولدیلر . تمام محله کلتجه دشمن اوستنه ایله بر الاباندا اوردیلر که طرفیندن اتلان طوپ و توفنک ضربندن و صداسندن دریا دتره یوپ ایکیسی دخی کونک دومان ایچنده قالدیلر . و ایکیسندن دخی چوق پوصادلیری سقطانندی . بو ائناده زندانچی قپودان قلیوننک (98 b) باش طرفندن چاتوپ : « یوروک دلاورلم ! » دیو بر نعره قهرمانی ، غیری الله الله صداسیله یورویوش اولدوغی کبی زندانچی قپودانه جانب حقندن باب رحمت کشاد اولوپ و هدایت هادی ارزانی اولغله پرمق قالدیروپ کله شهادت کتوروپ : « امت محمدی ! قرنداشلار ! بنم اشمم محموددر » دیو ندا ایلیوپ اولوقته بر حالک و بر بشارت اولدیکه کویا سباهه ملککر و دریاده سمککر یاریچمز اولدی . و غازیلر ، غیرت اسلام موج ایدوب دشمن دوزخ مکینه جان حقیله ایله قلیچ اوردیلر که تعبیری ممکن دکلدیر . انحق کفار دوزخ قرار اوزره دیرکه [؟] دینندن مترس آوپ و قیچ اوستنده اولان طویلری اسلام عسکری اوزرینه چوپروپ و قیچ اوستندن دخی بر مترس آوپ و غزات مسلمین دخی باش طرفندن تیره کنته دیرکی اوکنندن بعض صدیق و اوجاقلق حالات و شاندوره هر نه بولندی ایسه بر یره یغوپ مترس پیدا ایلدیلر . ایله اولسه کونک برنجی ساعتده یورویوش اولوب (99 a) اوچنجی ساعتده دکن محاربه اوانوپ اوج درت دفعه قیچ طوغرو هولادیلر اولدی . دشمنی زبون ایده مدیلر . زیرا دشمن دینک قیچ طرفنده آتشری چوق اولدوغندن قلیون

1 دوکولجک : Yazmada

عسکری دگدنصکره [؟] تیز الدن الارغه ایلدی . زیرا قورقر کم احتمالدر که دشمن جبههخانه آتش ایده . ایله اولسه ایکیسی دخی احراق اولاق لازم کاور . چونکه قالیون آلارغه دن کوردیکه جنک چوغالوب و دشمن قوی اولدی . روزکار اوستندن بوجالایوب و کلوب ینه باش طرفندن قرق یکت دخی دوکوپ امداد ایلدی . بوندانصکره تدبیر اولنوب باش طرفندن طوپ انبارینه کیریلن کوچک دلوکدن اوتوز قرق قدر یکت طوپ انبارینه ایندیلر . مزبورلره پاشا زاده علی بک باش اولوب و بو ائشاده طوپ انبارنده اولان کفارہ ایله قلیپچ اوردیلر که دشمن لشکری طاقت کتوره میوپ بر مقداری یوقری فرار ایدوب و بر قچی دخی شاشدوغندن کندوسنی دکیزه براقدی . و بر مقدارین دخی دندان سیفیدن (99 b) کچوروپ الحمد لله تعالی بو اسلوب اوزره قالیونک طوپ انبارینی ضبط ایدوب بعده طوپلری لونبار دلکیرندن کیر و چوروب و طوپک اردندن قالیونی آلوب اغزینی یوقارو کورته دوغری طوتوب آتش ایله دقلرنده کله لری کورته یاروب قیچنه دوغرو و قره استنه طوغرو کیدوب بونجه تدارک و جنک اولورکن و انباری ضبط اولومش ایکن ینه عناد ایدوب دخی جنک ایدردی . مثلاً نه مرتبه عنادینه قوی دشمن اولدوغین قیاس ایله . و باخصوص جبههخانه اغزینی اله کتوروب ضبط ایله دقلرینه زندانچی قپودان زیادسیله ممنون و مسرور اولدی . زیرا بلکه جبههخانه آتش ایدر دیو زندانچی محمود قپودان الم چکر ایدی . ایله اولسه قالیون آلارغه دن کوردیکه کی فتح اولدی . صبره قراری اولیوب همان اولتجه طوپلرینی و اتشلیرینی محکم حاضرلایوب و اوزرینه بوجالیوب و کلوب اول مرتبه آلابنده اوردیکه دریا لرزان اولوب و عون حقیله اورته دیره کنک چناقلغندن تخمیناً (100 a) بر قولاج اشاغیسنه پلانکده راست کلوب اورته دیره کنی یلکنلری و سرنلری و چارمقلری و بتون آلاتلریله قیپچ طرفنه دشمن اوزرینه کولدر کولدر یقلدی . دشمن لشکری سرن دیرک و یلکن التنده قالدیلر . اسلام عسکری فرصتی غنیمت بیلوب همان الله الله صداسیله دشمن اوزرینه هجوم و هجوم ایلوب دشمنه بر مرتبه تیغ اوردیلر که وصفی ممکن دکلدر . قپودانی کوچک قراسنه قبانوب : « جبههخانه اتش ایدک ! » دیو باربار باغیرر . پاشا زاده علی بک قالیون مسفورک یازیجیسنی طوتوب و قپودانیدر قیاسیله اوکسندن¹

¹ اوکسندن : اوفکسندن

یازیجیء مسفوری کوورته اوزرینه فالدیروپ ایله بر ضریله اوردیکه کفرء مسفور خردخاش اولدی. نتیجه کلام الحمد لله تعالی عون حقیله قالیونی فتح ایلدیار. بعده غیری قالیون کلوب یناشوب دیزی طتلوان کفره لری تیموره اوروب و زنداندن این اوچ مسلمان اسیرلری چقدی. بو سیرانی کوز که مزبور اسیرلرک اون بزی توتسن یولداشلرندن اولوب اصلی بودر که اوتوز کون مقدم (100 b) تونسدن ساقز جزیره سنه ایکی قطعه پشکس کیمیری کلهدی. بری بطرونه و بری ریاله مرقوم یولداشلر مذکور کیمیر ایله کلوب و اصلاری قوش اطهلی اولغله صله رحم ایتمک ایچون قپودانلرندن مأذوناً ینه قوش اطهلی بر چنبره سوار اولوب کیندرکن مسفور قورسان ملاحظه راست کتوروپ و طوتوپ اسیر ایلمش. حتی مزبور اسیرلرک بری سابقا تونس اوچاغنده قالیونه بنر قپودان اولوب و سوار اولدقلری چنبر رئیس دخی مرقوم اسیر محمد قپودانک اقربالرندن قرنداش اوغلو ایلمش و مسفور قورسان کفره سی مزبورلری طوتوپ اسیر ایلدوغنده چنبری کتوروپ بطنو جزیره سنده بر کفره یه فروخت ایلمش. ایله اولسه بو ائاده زندانچی محمود قپودان تونس اوچاغنک بر مقبول خدمتنده بولمش ایدی. اولاجلدن زیاده سیله نمون و مسرور اولوب و مزبورلرک اسیر اولدوغندن بطرونه نک خبری یوغیدی. ایله اولسه قالیونلره بر مقدار نظام و یروپ بطنو جزیره سی ارضولایوب روانه اولدیلر. مرادی بودر که جزیره مزبوره (101 a) واروب چنبری کیرو الیورپ و کیمیری محل مزبوره قلاقات و مرمت اتسه کرکدر. ازین جانب فتح ایلدکلری قالیوندن یالکز یکرمی یدی رأس کفار زنده طوتلوب باقیلری فی الجمله دندان سفیدن کچدی و اسلام دلایلرلرندن قرق ایکی نفر شهید اولوب اون التی قدر مجروحاری دخی واردر. و فتح ایلدکلری قالیونده اون بش بیک غروش نقود آقچه چقدی. و اکا کوره دخی بلکه بش بیک غروشلق دخی مال متاع چقوپ، نتیجه غنیمت اوزره مسرور اولدیلر. انجق براقدار قره ولی شهید اولدی. و کوله یوسف ایکی یرندن مجروح اولوب و صوف کوزی دخی شهید اولدی. و علی بک دخی اوموزی باشندن مجروح اولوب قره ولی زیاده سیله بر بهادر یکت اولغله محمود قپودان چوق اغلیدی. حتی سمیتین دکیزه براقغه قیامدوغندن مراد ایلدیکه کتوروپ بطنو جزیره سنده دفن ایده. صکره کوله یوسف عامی اولوب مسئله بلدوکندن محمود قپودانه تعریف ایدوب

شروطیه نمازین قلوب دکیزه دفع ایلدیلر . نتیجه کلام پطنویه کلوب (101 b) و چنبری کبرو صاحبنه الیویروب و کیملری پطنوده قلافات و مرمت ایلیوب بعده سحل مزبورده عزیمت ایدوب قوش اطهسنه واروب لنکر انداز اولوب بر قیچ کون سحل مزبورده مکک اولنوب قوش اطهلیلر محمود قپودانه عظیم اکراملر، ضیافت و صحبتلردنصکره قوش اطهسنده و اطراف [و] اکنافدن دورتیوز مقداری یکی یولداش پیدا ایلیوب و بو قدر عسکره قالیونلرک تحمیلی اولمدوغندن بر مقدارین چنبره قویوب بعده حرکت و عزیمت اولوب جزیره ساقزه کلوب لنکر انداز اولوب و بشکس کیملری هنوز دخی ساقزه کلیوب انحق بوغاز حصارینه کلدکلری خبری الندی . اوچ کون مرورندنصکره قوشلق وقتلرنده بشکس کیملری دخی کوردندی . محمود قپودان کیملری کورنجه قالیونلرک سنجاق و بیراق و فلاندرالین کشاد ایدوب کیملره زینت و یروب حالندیلر (؟) بشکس کیملری دخی بر مقدار کلوب یقلاشدقلرنده کوردیلرکم تونس سنجاقلری ایله ایکی قطعه مامل قالیونلر ! ایا عجب بو قالیونلر تونسدن نه زمان (102 a) دونانوب چتمدیلر ؟ « دیو تعجباً حیران اولدیلر و بوندن قطع نظر بزم اوچاغمزک بو مقوله کیملری یوفدر دیو نتیجه کلام اصاندن خبرلری اولمدوغندن تعجباً حیران اولوب و بو ائشاده محمود قپودان فلوقهلری دونادوب اسیر محمد قپودانی و بر قیچ دلاور بکتلر ایله ایلویه بطرونیه کوندروب و کندر محمود قپودان کرون و ارمق اوزره تدبیر اولنوب چونکه محمد قپودان ایلوو بطرونیه واروب بولشوب و کیفیت احوالی بر کرکی کی اکیوب بعده کرون محمود قپودان دخی فلوقهسینه واروب بطرونیه محمود قپودانی کورنجه ایاق اوزره قالتوب استقبال ایلیوب و قوجاقلیوب اوپوب سینهسنه بصوب : « خوش کلدک ، صفا کلدک ! » دیوب اکراملر ایلیوب بو ائشاده محمد قپودان فلوقه ایله واروب ریاله دخی قارشولوب مژده ایدوب محمود قپودانک اصلی و کیفیت احوالی و کندونک دخی سرانجامنی عینیه نقل و حکایت ایلیوب ریاله قپودانی بو سرور خبرلرینی استماع ایدنجه حمد و ثنا ایلیوب (102 b) غیری کیملر تمام محله کنجه درت پاره قالیون ساقز اوکنده اولقدر طوب شنلکلری ایلدیلر که وصفی ممکن دکلدر . ساقزک کندنده و طشره قزیلرنده اولان خلق بونجه -طوب صداسنی ایشیدنجه بتون دکیز یالیسنه دوکلوب سیر [و] تماشایلشدر .

بعده ايرتسى كون بونجه دلاورلر الايلر ايدوب دشمن دينه رغماً¹ طشره بر باغچهده. اوج كون و اوج كيجه ضيافتلر و صحتلر و عظيم دوكونلر ايلوپ و محمود قپودانى. بو اراده سنت ايدوب فيابعد درت پاره قاليون بردن حرکت ايدوب تونسه طوغرو روانه اولوب كيدرلر ايكن مسينا جزيره سنك اوكلارنده ايكي عدد قاليون كورديلر. عجب! بو كيلر فرانجه كيلر ييدر؟ يوخسه انگليس، فلمنك كيلر ييدر؟ يوخسه جزائر كيلر ييدر؟» ديو تصور² ايدرك كيدركن محمد قپودان و محمود قپودان يزار دوربينيله بقوب مالطه كيلرى اولدقلرى بيلديلر. و درعقب محمود قپودان بطرونه قپودانته جواب ايلديكه «بو كيلر مخصوص الله اعلم بزم ايچون دونوپ (103 a) تعين اولمشدر» ديدى. صكره دن ايله خبر آلدنيكه محمود قپودان اسيرلر ايله تركيم (؟)، ايلوپ قپودانلرى كوى باضقيننه كتدوكنده قاليونى ضبط ايلديلر. شمى اياجه شاشقين شاشقين كزوپ كوررلر ديو خبر كيدنجه مالطه جنرالى بو ايكي قاليونلرى. دونادوپ تعين ايلوپ و محمود قپودانك فتح ايلدوكى قورسان قاليوننه دخى بر حكيم كاغدى يازوب كوندرديكه مزبور اوج قطعه قاليون غايت تقيد ايدوب زندانجي. محمود قپودانى اله كتورسونلر ديو امن اياش. خبرلى يوقدر كه محمود قپودان مسفور قاليونى دخى عون حقله فتح و تسخير ايلدى. بو ائاده مسفور مالطه قاليونلرى كورنجه فلمنك قونبويارين قياس ايلدى. زيرا ازميردن فلمنك كلجك دورت قطعه قاليونلرى اولوپ و مسفور قاليونلر كلككندن مالطه كفره سنك خبرلى اولغله مزبور درت قاليونى كورنجه تحقيق قونبوي كيلر ييدر قياس ايتديلر. و بوندن قطع نظر اوجاقلردن درت قطعه قاليون دونوپ چقدوغى اولدوغين دخى خبرلى اولدوغندن (103 b) قونبوي كيلر ييدر كه بلكه بو كيلر زندانجنك احوالندن خبرلى وارد. بر خبر سؤال اتمك قصديله اوزرلرينه پوجالاديلر. زندانجي محمود قپودان مسفورلر ك اقصاي مراملرينى اكلوپ تيز الدن فلو قه سنه سوار اولوب واروپ بطرونه و رباله به خبر و يرديكه : «بو كلان كيلر مالطه كيلر ييدر، والله اعلم. بيم واقع اولان معركم ايچون دونوپ چقمشدر. و مسفورلر بى فلمنك قونبويلى قياسيله خبر سؤالنه كلورلر. اكا كوره بز دخى غاقل بولميهلم» ديوپ

¹ Yazmada : نغماً

² Yazmada : تصوف

مشاوره ایلدیلر. نتیجه کلام کله کله کلوب یقلاشنجه سلام طوپلری اتوپ مالطه بیراقلری اچدیلر. تونس کیلری دخی اولندن عسکرلری اشاغی انباره پنهان ایلیوب برقیج نفرلری شاقهله ایله کوستروب تبدیل دوزن ایلمشایدی. ایله اولسه تونس کیلری دخی عادت اوزره بر طوپ اتوپ فلمنک بیراقلری اظهار ایدنجه غیری کفار کیلرینه اعتماد کلوب کرکی کبی یقلاشدیلر. کفار قالیونلرینک بری بیوجک (104 a) قرق پاره طوپ چکر و بری دخی تخمیناً اوتوز عدد طوپ چکر ولکن ملاعین کیلرینی مکمل دوتمش ایدی. تمام محله ککش ایکن کفار خاکسار محمود قپودانک قالیوننده دوربینه طوج طوپلری کورنجه تشخیص ایدوب رفیقنه اشارت طوپ اتوپ پوجلامق مراد ایدی. آنجق اسلام کیلری روزکار اوستنده بولنوب همان تبدیل براق و فورا سنجاق ایلیوب طورنبه لری چلوب «زه کیدرسن ملاعین؟» فهواسنجه بطرونه ایله محمود قپودان بیوک کبیء صاردیبار. ریاله ایله اقطارمه کوچک کبیء صاروب وحده اولیدن ابتدا آلابنده سنده کوچک کینک جبه خانه سی اتش آلوب احراق بالنار اولدی. بلنمز که جبه خانه سنه کله می راست کلدی؟ بوخسه بر غیری یوزدغی یاندی بلنمز. بو ائنده دورت عدد دونق قالیونلره برکی جواب ویره میه چکن¹ فهم ایلدوکندن بیوک کبی دخی ماینه ایلدی ولکن قپودانی قیل آلوب جبه خانه کیروب «اگر ازاد ایدرسکنز نه کوزل (104 b) و الا اولنر ایسه جبه خانه اتش ایدرم» دیو، بطرونه و ریاله و محمود قپودان «اوتهدن برو عادت اولمشدر، بونلر معند کفره لدر» دیو معقول کوریلوب، امان ویریلوب ازاد ایلدیلر. بوندنصکره غیری ماینه ایلیوب تسلیم اولدیلر. ایله اولسه سفینه مسفور دخی نظام ویریلوب یوله عنم ایلدیلر. آنجق مسفور قورسان قپودانک اوتهدن بری محمود قپودانیله حقوق اخوتلری اولدوغندن بو دفعه محمود قپودانک اسلامه کلوب نور اسلامیه مشرف و مزین اولدوغنی کورنجه کندوسنه دخی هدایت هادی ارزانی اولوب الحمدلله تعالی شرف اسلام ایله مشرف اولدی. و اسمعی احمد تسمیه ایلدیلر. فیابعد مسروراً عنیمت و راهی اولوب تمام تونس قرق الی میل قدر یقلاشدیلرنده بطرونه قپودانی فلوقه سنی دونادوب تونس دولتلیسنه مژده

1 ویره چکه کین : Yazmada

خبرلری کوندردی و هم «اکاه اولوپ اکا کوره شنلیکه حاضر اولسونلر» دیو خبر ویردی. ایله اولسه چونکه فلوکه تونس کیدرکن (105 a) برقیچ میل یقلاشنجه تونسدن فلوکه عجله کلدوغنی کورنجه قورقوب الم چکدیلر. «ایا عجب اصلی ندر؟» شیو قپودانلر وسائر ولایت خلقی جمله سی یالی [یه] دوکلدیلر. فلوکه منتظر اولوپ قچانکم فلوکه کلوب و بو مژده خبرلری شایع اولدقده جمله خلق شاد و مسرور اولوب بوندنصکره تونس دولتلیسی امر ایلیوب جمله یولداشلر و قپودانلر آلائی ایچون حاضرلنوب و برچاردن دخی طویلره نظام ویریلوب درعقب قالیونلر دخی ظاهر اولدیلر. اسلام اهلی اولنلر جناب رب العزت حضرتلرینه حمد و شکر ایلیوب تمام قالیونلر کلوب بش قطعه قالیون زیب و زینت مشغول اولمش غیری برچاردن و کیلردن نیجه طویلر اتلوب و عظیم شنلکلر اولدقده نصکره قات اندر قات آلایلر اولوپ محمود قپودانی و علی بکی و کوله یوسفی و بطرونه و زیاله¹ قپودانلری انواع تعظیم و اکرام ایله کتوروب دولتیه بولشوب اکرام ایلیوب و جمله نیک معقول کورمسيله باشا زاده علی بکی ابتدا (105 b) فتح اولنان قالیونه قپودان ایلدیلر. و اسیر محمد قپودانی باش رئیس نصب ایلیوب و علی بکی دیوانده سپارش ایلدیلر که: «اصلندن سن بر وزیر اوغوسن و هر وجهله یار و دلاور یکت سن. ولکن شمدیکی حانده دریا احوالندن و کمی احوالندن خبرک اولماغله محمد قپودانک رأی² تدبیرینه مخالفت اتیوب سکا رغبه تعیین و نصب اولمشدر» دیو تریبه ایلدیلر. و صکره فتح اولنان کمی دخی محمود قپودانک رحامی و کفالتیه اسلامه کلان ینه قدیمی قپودانی احمد قپودانه ویرمشلدر. بو ذکر اولنان اوچ قطعه قالیون برریله یار و رفیق اولوپ اوچ سنه مقداری دفعه نیجه اقطارمه لر و دشمن سفینلرنندن تونس اوچاغنه چوق شکارلر و ماللر دخی کتوروب اوچ اوچاقده یارارلقلری شایع اولوب و شویله یارار کیلر ایله قپوداناره مالک اولدیلر دیو حسد اولونورکن باهر الله تعالی تونس دولتلیسی فوت اولوپ بر اخیری دولتی اولوپ بر مقدار مدت ایچنده بکی دولتی (106 a) اولان محمود قپودانه حسد ایلیوب «قوت مالیه سی یاردر و بوندن غیری باجمله یولداشلر دخی سورلر. احتمالدرکه قوت مالیه سی و

1 Yazmada : ریایه

2 Yazmada : زاس

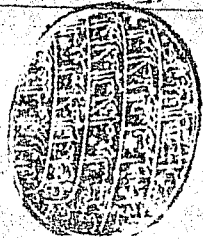
ظهیرلری سببیه دولتی اولور، دیو حسداً محمود قپودانی زهرلیوپ هلاک ائمه مراد ایدوکی بعض احباری محمود قپودانه خبر ویرمکه بوندنصره محمود قپودانک تونس اوجاغندن جانی صؤدی. اکر مراد ایلسه محمود قپودان دولتی اولور ایدی. لکن استمز. قرق کون قراده اوتوروپ دریاچه چتمسه خسته اولوردی. حتی یکی دولتی اوجاغه دولتی اولسنه محمود قپودان سبب اولش ایکن انجمنده محمود قپودانه حسداً و مالنه طعماً بویله بریرار نامدار قپودانی هلاک ائمه مراد ایلدی. انجق واروپ بولشدوغی وقتلرده روی محبت کوسترپ انواع اکراملر ایدر و غیابنده قتلنه سعی ایدر بر منافق اولمغله محمود قپودانه هر بار جزائر اوجاغندن محبت ناملر ایله هدیه لر کلوب دایماً محمود قپودانی اوجاقلرینه دعوت ایدرلردی. ایله اولسه (106 b) محمود قپودانک غیری تونس اوجاغندن جانی صؤیوپ جزائر اوجاغنه کتمکه مراد ایلویپ محفیجه تدارک کورمکه باشلیدی. اوج قطعه قالیونلری دونادوپ و دخی قیمتلو اولان اشیالرینی و نفودینی آراز چالیشوپ کیمیره یرلشدیروپ یعدمه اوظه سنده صندوقلرینی تهی کلیدلیوپ ینه اولکی عادتق اوزره اوظه بکچی دیو ایکی کوله سنی براغوپ قورسانلغه کیدر بهانه سیله توجه و عزیمت ایلدی. اکر محمد قپودانک جزائر اوجاغنه هجرت ایدمکینی دولتی خبر السه مالی آلوپ کتدوکنه مانع اولور ایدی. و بلکه قالیونلری دخی صالیورمن ایدی. نتیجه کلام محمود قپودان و علی بک و یکی مسلمان اولان احمد قپودان اوج قطعه قالیون قرق بش باره طوپ چکر متین کیمیلر و هر برنده ایکیوز اوتوز و ایکی یوز الی دلاور سچمه یکتلر ایله، ملاحظه اولنسه تونس اوجاغنک نصف قوتی، و چتوپ کتدی. تمام دکیزه چقنجه اوج کینک تونس سنجاقلرینی برقیچ ادم ایله قلوقةنک (107 a) برینه قیوپ تونس دولتلیسنه ارسال ایلویپ قچانکم تونسدن کوردیلر که قایونلردن فلوقة کلیور، «عجب اصلی ندر؟ دکیزده یلکینلر می کوردیلر؟ یوخسه برشیمی اونوتدیلر؟» قچان فلوقة کلویپ اصلندن خبر الندی، باجمله اهله تونس غمانوپ محزون اولدیلر. نتیجه کلام کیمیلر جزائر اوجاغنی ارضولیو کتدیلر. قچانکم جزائر دن کوردیلرکم قالیونلر سنجاقلر کلورلر، معلوم اولدیکه اوجاغی وطن ایدنیه کلورلر. جزائر دولتلیسی شاد اولدی. عظیم شنلکلر الیلر ایله استقبال ایدوپ اکراملر ایلدی. و برقیچ کون مورندنصره محمود قپودانی قپودانه ایلدی. و باجمله امور دونمای

کندویه تفویض ایلمشدر. حق سبحانه و تعالیٰ حضرتلری لطف [و] اکرم [و] عنایتیه دائماً امت محمدی منصور و مظفر ایلیوپ اعدای بد کردازی مقهور و مدمر ایلیه آمین.

و تدبیر مؤمنی تقدیره مطابق و دین و دولته لائق نیچه فتوحاتر میسر و مقدر اتمش اوله آمین. بجاه سید المرسلین (107 b) کتبت هذه النسخة باسم الوزير المعظم والدستور المنفخم الوزير بن الوزير ابو الحیر الحاج احمد پاشا محافظ قنیه بن الوزير الاعظم السابق الفاضل نعمان پاشا عرف بکوپر بلی غفرالله ذنوبهما الحقی والجلی و انا الفقیر سلیم بن خلیل الکریدی سنه ۱۱۵۸ (هجریه).

یوسف نامان و معرفه گوهری و ارادی باشته کاه کلاسر
 انجمنی کند و خطی ایله بر فواج کتبا دیوب رسال الی ایدی
 بنده می دنگور تواریخانه مستحق ایدوب لهداته هتالی بودله
 بوقلدیه مقصیل الهم ایدوب اوتواستاره حضرتی دخی طالب
 اولوب مسورتی کتبا و اخذ الهم اشیرود کرا دکر الی
 هم سعادتو و مروتو اقدم سلطان حضرتی
 اگر هو ال سر انجمن من سوال بیوردی ایدوب اوله فرما
 توجیه و عزیز ایدوب سا اوتاه کلوب اسکندریه داخل
 اولوب و اسکندریه دن دخی الی ایش حضرتی داخل
 بیویکولر ایه فرماستریه علیه سته سزار اولوب راهی ایدوب
 کشتای عزیز ایدوب اوله کونکولر ایش ایشاه فرماستری
 کیدر کونکولر ایشاه کلوب ایدوب ایدوب و هو یوز
 جانب ایدوب سنده تار اولوب ایدوب عظیم طاعت کتبا
 ظاهر و معالیم اولدی کونکولر ایشاه کلوب ایدوب ایدوب
 سفینه ده موجود اولان بیویکولر کونکولر ایشاه کلوب

الدار اولوب هر کس ده کونکولر ایشاه کلوب ایدوب
 بولام کونکولر ایشاه کلوب ایدوب ایدوب ایدوب
 کونکولر ایشاه کلوب ایدوب ایدوب ایدوب ایدوب
 دوشوب الدار اولدی نتیجه کلام کیمی ده بی ساه صحت
 شریفه زرعظیم فرزند ظهور ایدوب کتبا کتبا کتبا
 کونکولر ایشاه کلوب ایدوب ایدوب ایدوب ایدوب
 و دیور و یوز بیضا س ظهور ایدوب هودا کونکولر
 هودا ایدوب کلوب سفینه هودا ایدوب ایدوب ایدوب
 هودا کونکولر ایشاه کلوب ایدوب ایدوب ایدوب ایدوب
 ایدوب کونکولر ایشاه کلوب ایدوب ایدوب ایدوب ایدوب
 واروب کونکولر ایشاه کلوب ایدوب ایدوب ایدوب ایدوب
 و قسه دیک بر عظیم فرزند ایدوب ایدوب ایدوب ایدوب
 مستند اولدی ایدوب ایدوب ایدوب ایدوب ایدوب
 نتیجه کلام بر ایدوب ایدوب ایدوب ایدوب ایدوب ایدوب
 و معنی مکان کلام سفینه ایدوب ایدوب ایدوب ایدوب

Resim 1. Makale-i Zindancı Mahmud Kapudan (vr. 70 b. 71 a)

فتح اور زنده بر پيو مسلمانان و هم شيله ملك با نجي كوتله
 و بوندن خبري بوضوه صند عني دني پون تويوب
 كوتردى مكر كن خبري بوضوه صند عني دني پون تويوب
 تو دايمن عني بريشان اولدى نيا بوضوه صند عني دني پون تويوب
 كوزيدار اهل اولسه بر كوتردى كوزيدار اهل اولسه بر كوتردى
 كچه قو كو كو كوز كوزى كوزى بالان دني بوجي كچه بالان دني بوجي
 كتكدرين بيلار الله افة ديوب فزاد وضا سياه كيدر لر
 شخه كلام جان قطع اسيب ديوب قورودن كچه او كه
 دوستد بولمها نوكل كيدر لر اكن نختي كچه ملك در عني
 بر شش جا قويپ اون و فتن ششنگ شو قلم او كوزيدان
 بر قو آق كوزيد بولمها نوكل كيدر لر اكن نختي كچه ملك در عني
 ابروديدى و لكن بر سر تبت مملكت وارد كره وصي عكن
 دكله ره مال ايسه لطف و عتاب حلقه صند عني دني پون تويوب
 دني و راع و روي خراب اولدى عيان اولدى ميرى مراد
 اولدى كوزيدار و روي بولمها نوكل كيدر لر اكن نختي كچه ملك در عني

كوزيدار اولدى ايشام غمبارى و فتن عظيم بيمور لر و فتن
 و بولمها نوكل كيدر لر اكن نختي كچه ملك در عني
 و بويجه شذو نوكل كيدر لر اكن نختي كچه ملك در عني
 اعزى بوجي دكله كوزيدار كوزيدار اهل اولسه بر كوتردى
 بيمور بولمها نوكل كيدر لر اكن نختي كچه ملك در عني
 هر يري برودن ايله ايله اغدا و بولمها نوكل كيدر لر اكن نختي
 كيدر لر اكن نختي كچه ملك در عني
 دبر مكر سرباه بان بان و جگرى كوزيدار اهل اولسه بر كوتردى
 اولان بويجه سلمه تازون دني بر عني خراف و مال اولدى
 ايجن لطف حقه عينا راه ايهات ايله اولدى
 بيمور بولمها نوكل كيدر لر اكن نختي كچه ملك در عني
 در با ن فتمبارى دكله كوزيدار اهل اولسه بر كوتردى
 هولايوب كوزيدار اهل اولسه بر كوتردى
 بعضى بولمها نوكل كيدر لر اكن نختي كچه ملك در عني
 بر قو آق كوزيدار اهل اولسه بر كوتردى

Resim II.f « Makale-i zindanci. Mahmud Kapudan » (vr. 71 b. - 72 a.)